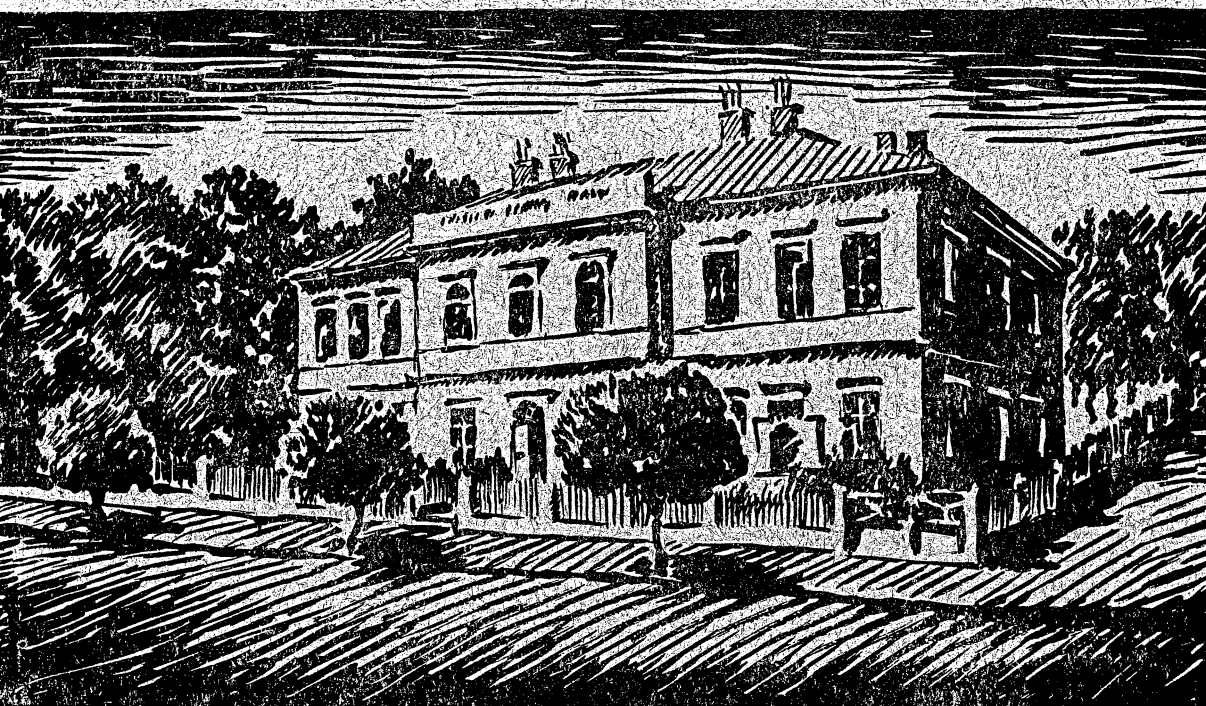

VÝROČNÁ ZPRÁVA

**ČSL. STÁTNEHO ÚSTAVU UČITELSKÉHO
V BANSKEJ BYSTRICI.**

ŠKOLSKÝ ROK 1927-28.

PRVÁ
VÝROČNÁ ZPRÁVA

ST. ÚSTAVU UČITELSKÉHO V BAN. BYSTRICI.

NAPÍŠAL
EDUARD SKOPAL,
RIADITEL.

OBSAH:

1. Jubilejný prívet.
2. Dejiny ústavu.
3. Zprávy za šk. r. 1927/28.

Slovenská
pedagogická
knížnica
Bratislava

2-502

Jubilejný prívet.

Pred desiatimi rokmi splnilo sa dávne proroctvo Komenského, že vláda vlastných vecí dostane sa zas do rúk našich. Obaja bratia, pred stáročiami umelo od seba odtržení a cez dlhé veky v cudzinárstve chovaní, podali si ruky a ujali sa dedičstva svojich otcov. Pravda, dedovizeň naša bola vykradnutá, ošarpaná a zpusťlá; nuž práce bolo na všetkých stranách plné ruky. Uplynulé desaťročie je vyplnené historiou spoločného gazdovania v samostatnej domácnosti.

Nemôže byť cieľom tohoto jubilejného prívetu, aby sme vytratúvali, čo sa vykonalo, a aby sme vyrozprávali, ako sa to robilo. Iste sa vykonalo mnoho a spravilo sa veľa dobrého; veď tak tvrdí cudzina a váži si našej republiky. Neprajníci snáď závidia, ale majú respekt. Skutočnými nepriateľmi sú iba vlastné nezdarné deti národa, o ktorých spieva už Kollár: „Horší nežli divé války, hromu, ohně divější zaslepenec, na své když zlobu plěmě kydá.“

Lež to už je za nami, to všetko patrí histórii; nuž tá nech svojím časom povie svoje slovo. Pre nás je dnes súrnejšou vecou to, čo a ako budú robiť tí, ktorí v uplynulom desaťročí vyrástli v našej republikánskej zahrádke a v druhom a treťom desaťročí budú spolupracovníkmi a dejateľmi na národa roli dedičnej. Medzi nimi budú i naši chovanci a naše chovanky, ktorým sú tieto riadky venované.

O čo ide? O to, aby sme si v jubilejnom roku upovedomili, že len tými ideálmi, ktoré viedly k uskutočneniu snov a túžob našich otcov, dedičstvo svoje udržíme, zveladíme a pevné odovzdáme svojim nástupcom, aby ho ďalej strážili a zdokonalovali.

Prvým takým ideálom je *demokrácia*. Nechceme privilegovaných a bezprávnych, nechceme vládnúcich a poddaných, nechceme úžerníkov a vykorisťovaných, nechceme povýšencov a uponižovaných, ale chceme občanov rovnoprávných, slobodných, spravodlivých a upovedomelých. „Lud je jediný zdroj všetkej štátnej moci v republike československej“, tak zneje 1. článok našej ústavnej listiny, ktorá ďalej ustanovuje: „Výsady pohlavia, rodu a povolania sa neuznávajú.“ Nebolo tak skôr a starý svet nezmení sa naraz v svet nový, iný. Zásada je iba rámikom, do ktorého treba obraz len namaľovať a vsadiť. Pravda, musíme mať možnosť a prostriedky, aby sa tak mohlo stať. Nuž tu treba konštatovať, že 28. október 1918 nám tú možnosť dal.

Prostriedky, tie si už musíme zadovážiť sami vlastným pričinením, vlastnou *prácou*. Demokrácia je práca, práca všetkých pre všetkých. Prvé desaťročie našej štát samostatnosti je vyplnené prácou, ktorej výsledky badať na každom kroku. Aby som poukázal zvlášť na Slovensko! Bol tu nedávno Scotus Viator, dobrý znateľ pomerov slovenských pred prevratom; no ten sa osvedčil, že pokrok, ktorý spravilo Slovensko za prvých 10 rokov slobody, je jedinečný v celej histórii ľudstva.

Aby práca viedla k zdarnému výsledku, musí mať vedecký podklad, musí byť rozumná. Nuž predpokladá *vzdelanie*. „Vzdelanie je moc“, hlásali už naši buditelia vediač, že nevzdelaný národ sa samostatnosti nedopracuje. No všetci sme pamätníkmi časov, keď Slováci nemali už vlastne ani jednej školy ľudovej. A dnes po 10 rokoch republiky? — — — Možnosť každého, akéhokoľvek vzdelania je tu zas a učitelia národných škôl majú to vznešené poslanie, aby v okruhu svojej pôsobnosti dali každému občanovi základné vedomosti a teda aj základ lepšej budúcnosti.

No nestačí vzdelávať iba rozum, treba *zušľachťovať* tiež srdcia ľudské. Demokratický štát občanov nielen vzdeláva, ale aj vychováva, lebo vie, že učenosť bez mravného podkladu je nebezpečnou zbraňou, ktorá vždy škodí a len málokedy osoží.

Pre túto cestu vývojovú máme vlastnú tradíciu; ukazujú ju naši veľikáši a duševní reprezentanti národa: Hus — Čeští

Brafia — Komenský — exulanti — Dobrovský — Havlíček — Palacký — Masaryk. I v tejto práci výchovnej musí stáť na čele učiteľ. Keď ten vštepí svojim sverencom do srdca obdivuhodnú horlivosť Husovu v hľadani a držani pravdy, úprimnú opravdovosť Českých Bratov v snahe po čistote života, spasnú túhu Komenského po raji srdca, vrelú lásku exulantov k rodnej vlasti, osvietenú dôveru Dobrovského v ľudský rozum, zásadovú neústupnosť Havlíckovu v boji oproti zpiatočnictvu, vyrovnaný smysel Palackého pre spravodnosť a vytrvalú zariadenosť Masarykovu pre všetko dobré a krásné, potom môžu kľudne driemať sladký sen všetci tí nespočetní hrdinovia, ktorí ochotne položili svoje životy na oltár vlasti.

Dejiny ústavu.

1. Vznik, vývoj a umiestenie.

Ústav uvedený bol v život začiatkom škol. roku 1919/20 ako „dievčenská praeparandia“. Profesor miestneho chlapčenského gymnasia Andreja Sládkoviča pán Jozef Hádek patrne na základe ústneho poverenia z ministerstva prijímal prihlášky v riaditeľni spomenutého gymnasia a dostavši päť učbárov (Doubek, Kulhánek, Novák, Trubáčková, Vlčková) začal podľa záznamov v triednych knihách dňom 25. septembra 1919 vyučovať. Vyučovalo sa, ako sa dalo. Zápis bol predĺžený na neurčito.

Umiestnený bol ústav takto: Prvé dva ročníky so sborovňou v obchodnej škole (Súdobná ul. č. 11.), III. a IV. roč. s riaditeľňou na druhom konci mesta v kláštore; cvičnej školy ani štátnej ľudovej školy v meste nebolo.

O udržaní ústavu kolovaly pochybnosti a podľa ústneho podania mal sa vraj ústav banskobystričský preniesť do Lučenca; archiv o tom o všetkom nič nehovorí, ale nasvedčujú tomu články v miestnom týždenníku „Hronské Noviny“. Lež azda v polovici októbra vyhlásil správca Hádek (patrne zas na ústny pokyn z ministerstva) zápis aj pre chlápcev; ozaj sa ich niekoľko prihlásilo a niekoľko prebehlo z učit. ústavu v Štubn. Tepliciach.

Zatiaľ poslaný bol prof. Joz. Hádek do Lučenca, aby tam zorganizoval učiteľský ústav, a správou ústavu bystrického poverený bol prof. Sládkovičovho gymnasia Eduard Skopal. Nový správca prijavši 22. októbra toto poslanie, zastavil predovšetkým zápis, previedol riadny súpis žiactva, vykonal prijímacie zkúšky, preniesol III. a IV. roč. do štát. meštianskej školy v susedstve obchodnej školy a zriadil cvičnú školu, pre

ten rok jednotriednu; dostal pre ňu miestnosť tiež v budove st. mešt. školy.

Nuž tak len po Dušičkách dňa 5. novembra 1919 začína sa riadne a pravidelné vyučovanie. Zriadenie ústavu vyhlásené bolo v minist. Vestníku roč. I., čís. 16. zo dňa 15. októbra 1919 slovami: „Ministr školství a n. o. svolil, aby zřízeny byly nové státní učitelké ústavy: ženský v Bratislavě, mužský v Bání, Bystřici a mužský v Lučenci.“ Nuž ústav tunajší je úradne od začiatku mužský, hoci prvé roky nepomernú väčšinu žiactva tvoria dievčence.

Min. vynesení č. 64 064 ai 1920 zriadený bol pri ústave polročný naukobeh pre učiteľky žen. ruč. prác; zahájený bol 26. januára 1920 za účasti 15 kandidátok. Z nich 4 behom kurzu vystaly, takže 11 ich naukobeh dokončilo a dostalo vysvedčenie (3 pre ľudové školy, ostatné aj pre meštianske školy).

V šk. roku 1920/21 bol ústav umiestený na 3 miestach: I. a II. roč. v budove kláštornej mešt. školy dievč., III. a IV. roč. s malou izbičkou, ktorá slúžila za riaditeľňu i sborovňu, v I. posch. obchodnej školy; cvičná škola — už dvojtriedna — našla útulok v prízemku starej budovy chlapč. gymnasia.

Od šk. roku 1921/22 prešiel celý ústav do budovy býv. evanj. gymnasia a. v. v Súdobnej ul. č. 5. Prvé dva roky, kým bola smluva ujednaná, mali sme prístup iba do učební, nachádzajúc dosť biedné umiestenie pre 4 ročníky a 2 triedy cvičnej školy; od šk. r. 1923/24 dostavši do užívania i sbierky, spravili sme premiestenie učební, kabinetov a sbierok podľa svojich pomerov a potrieb. V tom utriedení a rozdelení trvá ústav podnes.

Budovu najal školský erár touto smlouvou:

K č. 24089/I-B ai 1923.

Na základě dohody ze dne 14. března 1922 a na základě zmocnění ministerstva školství a národní osvěty ze dne 30. prosince 1922 č. 139.199 II—22 uzavřená byla mezi podepsanými stranami dnešního dne tato

n á j e m n í s m l o u v a :

I.

Evangelická církev a. v. v Baňské Bystřici dává do pronájmu se svolením předsednictva západního distriktu evange-

lické církve a. v. na Slovensku československému eráru pro umístění státního učitelského ústavu v Baňské Bystrici svou budovu bývalého ev. gymnasia v Soudní ulici v Baňské Bystrici se dvorem a zahradou a všemi k tomu patřícími pobočnými budovami zapsanými v pozemnoknižní vložce č. 1195 obce baňskobystrické pod č. řad. A I místopisným č. 370/a/3, 370/b/1, 370/a/2.

Pokud se týče používání vnitřního zařízení a sbírek bývalého ev. gymnasia k účelům státního učitelského ústavu, jsou ustanovení o tom obsažena ve smlouvě o postátnění baňskobystrického ev. gymnasia.

II.

Československý erár najímá budovu tuto s příslušenstvím sub. I. označeným a zavazuje se majiteli domu, t. j. ev. církvi a. v. baňskobystrické jako pronajímající platiti ročně nájemné v ujednaném obnose 25000 Kč (Dvacet pět tisíc korun čsl.) splatné ve čtvrtletních lhůtách předem buď prostřednictvím poštovního šekového úřadu v Praze po srážce kvitančního kolků anebo prostřednictvím ředitelství státního učitelského ústavu v Baňské Bystrici na řádně kolkovanou kvitanci.

Nájemné bude splatno vždy prvního dne měsíce ledna, dubna, července a října.

III.

Tato nájemní smlouva má platnost tři roky t. j. od 1. září 1921 do 31. srpna 1924 včetně, po kteroužto dobu vzdává se pronajímatel práva na výpověď z jakéhokoli důvodu nebo příčiny, kdežto státu jako nájemci vyhražena jest výpověď půlroční, kterou může při placení nájemného písemně dáti bez udání důvodů.

Nebude-li v posledním roku nájemné doby ani se strany nájemce ani pronajímatele dána výpověď, považovati se bude přítomná smlouva za mlčky obnovenou na jeden další rok.

IV.

Majitel nemovitostí se zavazuje, opravit svým nákladem střechu, okapové roury a žlaby, omítku soklu a zakytování oken.

Nájemce nemovitostí naproti tomu přejímá povinnost udržovat svým nákladem po celou nájemnou dobu pronajaté nemovitosti v dobrém stavebním a užitelném stavu, obstarávat čištění chodníku od sněhu, posypávání chodníku pískem, vyvážení smetí, sněhu a popela a každoroční čištění střešních žlabů.

V.

Nájemce platí všechny toho času zavedené daně, veřejné dávky a přirážky t. j. :

1., pozemkovou s válečnou přirážkou ; k pozemkové dani (bez vál. přirážky) :

- a) obecnou přirážku,
- b) župní přirážku,
- c) cestovou přirážku,
- d) zdravotní (státní) přirážku.

2. domovní-činžovní daň s týmiž přirážkami,

3. vodní dávku,

4. činžovní dávku

a po případě i jiné nové poplatky, které do vypršení smlouvy budou snad zavedeny.

Rovněž tak poplatky kanalizační, pojištění domu proti ohni a proti následkům povinného ručení a poplatky kominíkovi.

VI.

Nájemce bude dále ze svého zakupovati osvětlovací tělesa a udržovati je v místnostech jím používaných, chodbách i schodištích, hraditi spotřebu užitkové vody, elektrického proudu, čistiti najaté prostory a má právo za souhlasu majitele budovy kdykoliv provést stavební změnu v nemovitostech svým nákladem, uzná-li ji k svému účelu za nutnou a nemusí nemovitosti pokud se týče těchto stavebních změn uváděti po vypršení nájemné doby do původního stavu, vzdá-li se majitel před jejich provedením práva požadovati, aby najaté objekty byly po skončení nájmu uvedeny do původního stavu.

VII.

Nájemce zavazuje se najaté nemovitosti odevzdati pronajímatelovi nebo jeho právnímu zástupci po uplynutí nájemné doby ve stavu, v jakém je přijal s výhradou stavebních změn

provedených dle bodu VI. této smlouvy, nehledě ovšem na upotřebením během této doby způsobené normálním užíváním.

VIII.

Originál této smlouvy, kolkovaný dle II. stupnice ponechá si nájemce, pronajímatel obdrží opis opatřený dvoukorunovým kolkem. Kolkovací poplatky z této smlouvy dle § 2. zákona ze dne 12. února 1921 č. 76 Sb. z. a n. zapraví nájemce.

IX.

Pro všechny žaloby bez ohledu na hodnotu sporného předmětu s této smlouvy nebo z nájemného poměru jí založeného příslušný jest okresní soud v sídle úřadu oprávněného k právnímu zastupování státu na Slovensku, pokud ovšem zákon nestanoví výlučnou příslušnost jiného soudu.

Na důkaz toho vlastnoruční podpisy.

V Baňské Bystrici, dne 3. srpna 1923.

V Bratislavě

Za československý erár na základě zmocnění min. šk. a n. o. z 30./XII. 1922 č. 139199 II.

František Mašek v. r.,
přednosta referátu min. škol.
a nár. osvěty v Bratislavě.

Za evang. církev a. v.

v Banskej Bystrici :

Ján Kmeť v. r.,
církv. dozorca.

Ludovít Hajdu,
ev. farár duch. predseda.

Koncom šk. r. 1924/25 bolo už ustálené, že ústav bude zrušený. Ale rozhodnutie o tom nebolo vyhlásené; ústav zostal a smluva bola predĺžená týmto dodatkom :

S m l o u v a

o prodloužení nájmu budovy bývalého ev. gymnasia v Baňské Bystrici pro státní učitelský ústav.

I.

Na základě vynesení ministerstva školství a národní osvěty ze dne 28. června 1925 čís. 71.597/25-II a souhlasu předsednictva ev. a. v. církve v Baňské Bystrici ze dne 9. srpna 1925 čís. 441/25 *prodlužuje se* smlouva o nájmu budovy býv. evang. gymnasia v Soudní ulici v Baňské Bystrici pro státní učitelský ústav ze dne 3. srpna 1923 schválená výnosem ministerstva

školsví a národní osvěty ze dne 31. srpna 1923 číslo 99.545/23-II za nezměněných podmínek na dalších šest roků t. j. na dobu od 1. září 1925 do 31. srpna 1931.

II.

Kolkovné z této smlouvy ponese československý erár.

III.

Smlouva tato vyhotovuje se ve dvou originálech, které obdrží smluvní strany a 4 opisech. Po jednom opise obdrží ministerstvo školství a národní osvěty, ministerstvo veřejných prací, župní úřad ve Zvolenu a ředitelství státního učitelského ústavu v Báňské Bystrici.

V Báňské Bystrici dňa 19. septembra 1925.

Ján Kmeť, v. r.,
cír. dozorca.

(L. S.)

Ludevít Hajdu, v. r.,
ev. farár, duch. predseda.

Čís. 58.704/I—B ai 1925.

V Bratislavě, dne 23. září 1925.

Za československý erár na základě zmocnění ministerstva školství a národní osvěty ze dne 28. června 1925 čís. 71.597/25-II.

L. S.

Dr. Hendrych v. r.,
přednosta referátu ministerstva školství
a národní osvěty v Bratislavě.

K vykurovaniu učební a úradných miestností dodáva ústavu zdarma mesto ročite 60 m³ pálivového dreva s dovozom v dvoch lehotách. S dotáciou touto ústav za mierneho zimného obdobia vystačí, za tuhých mrazov prikúpi ešte 10—15 m³.

2. Učbársky sbor a žiactvo.

Niekoľko jednotlivcov-učbárov, ktorí pôsobia na ústave za viaceré roky s ústavom srásťli, sú aj vlastnými dejateľmi doterajšej histórie jeho. No celý rad iných vystúpil na ústave iba pohostinsky alebo tu účinkovali viac-menej prechodne. Nasledujúca tabuľka uvádza ich mená aj slúžobné dáta. Priezviská tých, ktorí pôsobia na ústave dosiaľ, sú vyznačené inou tlačou.

Číslo	M e n o	Služobná hodnosť	Odbor	Konať na ústave službu v rokoch	Poznámka
Správcovia :					
1	Jozef Hádek	doč. správca	MF	od začiatku do 15. X. 1919	
2	<i>Eduard Skopal</i>	riaditeľ	ČN	od 15. X. 1919 posiaľ	
Interní učbári :					
1	Václav Blatto	prof.	Pmf	19 ²⁰ / ₂₁	odišiel na uč. ú. do Bratislavy
2	<i>Gabriel Čeněk</i>	zat. prof.	MG	19 ²⁷ / ₂₈	
3	Karel Červinka	zat. cvič. uč.	lll.	19 ²⁴ / ₂₅ a 19 ²⁵ / ₂₆	odišiel na uč. ú. do Levíc
4	Frant. Doskočil	prof.	Zp H Kl V	19 ²⁴ / ₂₅	odišiel na uč. ú. do Bratislavy
5	Štefan Doubek	prof.	Zp H Kl V	19 ¹⁹ / ₂₀ a 19 ²⁰ / ₂₁	† 3. XII. 1920
6	Jozef Dvořák	zat. prof.	MG	od 1. IX. do 15. XI. 1926	odišiel na r. g. do Levíc
7	Vilém Figuš	prof.	Zp	od 1. I. 1921 – 19 ²⁶ / ₂₇ (preruš.)	na odpočinku
8	Frant. Groh	hl. učiteľ	I.	19 ²¹ / ₂₂	odišiel na uč. ú. do Košíc
9	<i>Bohumil Gründl</i>	sml. učiteľ	T	19 ²⁰ / ₂₁ a posiaľ	
10	Jozef Havlena	cvič. uč.	učiteľ	19 ¹⁹ / ₂₀	vrátil sa do Čiech
11	Jaroslav Holeček	zat. prof.	Kmg	od 15. XI. 1926 do konca šk. r.	prišiel z g. v Leviciach a zas sa ta vrátil
12	<i>Otokar Julák</i>	prof.	MF	19 ²² / ₃ a posiaľ	u „Kom.“ vo Viedni
13	<i>Zděnek Keller</i>	cvič. uč.	ll.	19 ²³ / ₂₄ a posiaľ	
14	<i>Frant. Kuthánek</i>	prof.	I. a ll.	19 ¹⁹ / ₂₀ a posiaľ	
15	<i>Ján Myšíčka</i>	prof.	PZ	19 ²¹ / ₂₂ a posiaľ	
16	Otokar Novák	hl. uč.	ll. a lll.	19 ¹⁹ / ₂₀ – 19 ²³ / ₂₄	odišiel na uč. ú. do Lučenca
17	Václav Píhnera	cvič. uč.	lll.	19 ²⁰ / ₂₁ a posiaľ	

Číslo	M e n o	Služobná hodnosť	Odbor	Konal na ústave službu v rokoch	Poznámka
18	Božena Riedľová	zat. cv. uč.	učiteľka	19 ²⁰ / ₂₁ —19 ²² / ₂₃	vystúpila zo šk. služby
19	Terezia Slavičková	prof.	Zp H Kl V	od 15. XII. 1922 do konca šk. r.	
20	Karel Štika	zat. prof.	Zp H Kl V	19 ²⁷ / ₂₈	
21	Karel Tichý	zat. prof.	ČN	od 16. II. do 30. VI. 1921	
22	Eliška Trubáčková	hl. uč.	I. II. III.	19 ¹⁹ / ₂₀	odišla na uč. ú. do Bratislavy
23	Frant. Vlčková	prof.	DZ	19 ¹⁹ / ₂₀ a posiaľ	

Vedľajší (externí) učbári :

1	Jozef Dlugopolský	zat. prof. dievč. g.	náb. kat.	19 ²² / ₂₃ a posiaľ	
2	Anna Duholucká	zat. prof. dievč. g.	chemia	19 ²⁶ / ₂₇ a posiaľ	
3	Ervín Horáček	súkr. uč. hudby	husle	19 ²⁵ / ₂₆ a 19 ²⁶ / ₂₇	
4	Anton Hreblay	uč. Iud. školy	klavír	19 ²⁵ / ₂₆	
5	Justus Hruška	prof. dievč. g.	náb. ev. nemč.	19 ¹⁹ / ₂₀ a posiaľ	
6	Jozef Jančí	katechét	náb. kat.	19 ¹⁹ / ₂₀ —19 ²¹ / ₂₂	farár na Polhore
7	Maria Jeřábková	ind. uč.	ž. p. a tel.	19 ¹⁹ / ₂₀ —19 ²⁰ / ₂₁	odišla za vychovateľku na uč. ú. do Bratislavy.
8	Božena Joujová	prof. dievč. g.	slov.	od 1. IX. do 30. XI. 1924	
9	Alex. Kardoš	úradník	slov.	od 17. XI. do 17. XII. 1919	úr. fin. riad.
10	Frant. Knúr	šk. lekár	zdrav.	19 ¹⁹ / ₂₀ až 12. XI. 1921	voj. lekár.
11	Anna Kováčiková	ind. uč.	ž. p. na cv. šk.	19 ²⁶ / ₂₇ a posiaľ	
12	Emanuel Krejčárek	prof. chl. g.	slov.	od 12. I. do 30. VI. 1920	
13	Vojteška Menšíková	uč. mešť. šk.	slov.	od 16. II. do 16. IV. 1920	odišla na mešť. šk. do Bratislavy
14	Jana Micháľková	prof. dievč. g.	kresl.	od 1. IX. do 15. XI. 1926	

Číslo	M e n o	Služobná hodnosť	Odbor	Konal na ústave službu v rokoch	Poznámka
15	Emanuel Radoš	prof. obch. ak.	slov.	od 1. II. do 30. IV. 1925	prakt. lekár
16	Ján Rybárik	šk. lekár	zdrav.	od 12. XI. 1921 do 19 ^{25/26}	
17	Samo Seneš	prof. chl. g.	fys.	19 ^{26/27}	
18	Zdenka Schönfeldová	ind. uč.	ž. p. v kurze	19 ^{19/20}	
19	Karel Skalský	uč. kovor. šk.	telocv.	od 16. II. 1920 do konca šk. r.	
20	Maria Thurzová	ind. uč.	ž. p.	19 ^{21/22} a posiaľ	
21	Frant. Valentin	katechét	náb. kat.	19 ^{19/20}	
22	Václav Výborný	prof. dievč. g.	fys.	19 ^{26/27} a posiaľ	

Zamestnanci :

1. Štefan Murgaš bol na ústave zat. školníkom v šk. r. 19^{19/20}.
2. Ján Jüngling, súc vymenovaný def. školníkom, slúžil na ústave v šk. r. 19^{20/21} a 19^{21/22}.
3. Emil Balkovic bol výp. silou v šk. r. 19^{22/23}.
4. Jozef Machyček je def. školníkom od 1. V. 1923 posiaľ.

Dáta uvedených učiteľských síl Iza ešte doplniť takto :

Riaditeľ Hádek odišedši do Lučenca zomrel ešte tohože roku u rodičov v Česku, prechladnuvši na služobnej ceste do Prahy.

Prof. Doubek netešiác sa pevnému zdraviu prestydol za sychravých dní jasenných ponáhľajúc sa do školy z kláštora do obchodnej školy; ochorel zápalom pľúc, z ktorého sa uzdravil, ale ako rekonvalescent zomrel náhle ochrnutím srdca.

Pán Červinka vymenovaný bol v šk. r. 1927/28 z Levíc za def. cvič. učiteľa do Žatca.

Prof. Fíguš mal v šk. r. 1923/24 a 1924/25 studijnú dovolenú ku skladbe svojej opery „Detvan“, v šk. r. 1925/26 a 1926/27 mal snižený učebný úväzok na 15 hod.

Pán *Groh* vystúpil zo škol. služby a je duchovným správcom čl. cirkvi v Prostejove.

Prof. *Julák* službu na tunajšom ústave nenastúpil a odišiel byvši tu vymenovaný hneď priamo z r. r. g. v Kremnici na školy spolku Komenského do Viedne.

Pán *Novák* bol odtiaľto vymenovaný def. hl. učiteľom pri ústave v Lučenci; dnes je už na odpočinku.

Prof. *Slavíčková* prikázaná bola sem k substitúcii prof. *Figuša* z uč. ú. v Tepliciach a odtiaľ prikázaná bola uč. ústavu v Čes. Budejoviciach; teraz je prof. učit. ústavu v Litomyšli.

Zat. prof. *Tichý* odišiel žiadajúc si def. vymenovania na obch. školu do Ml. Boleslave; teraz je okr. šk. inspektorom na Melnícku.

Sl. *Trubáčková* menila zo zdravotných dôvodov pôsobište; z Bratislavy bola def. vymenovaná do Lučenca, odtiaľ odišla do Košíc, potom do Modry a Prešova.

Vedľajší učbári vyučovali predmetom, pre ktoré niet na ústave systemizovaných miest, alebo zastupovali riadne sily učiteľské.

Prvý zat. školník p. *Murgaš* vrátil sa po ročnom účinkovaní k skoršiemu svojmu zamestnaniu na miestnu stát. pílu.

Prvý def. školník, certifikatista *Ján Jüngling*, zomrel hneď po druhom roku svojho pobytu na ústave byvši ranený mrtvicou dňa 7. IX. 1922. Až do ustanovenia nového školníka konala službu vdova po ňom, dostavši výpomocnú silu.

Terajší def. školník prišiel z uč. ústavu v Lučenci a bola mu povolená stála výp. sila ženská.

Štatistický prehľad žiactva

v jednotlivých školských rokoch podáva tabuľka nasledujúca. (Prvá číslica sú chlapci, druhá udáva počet dievčienec. V rubrike Cvič. škola vrchný riadok značí počet začiatkom šk. r. a spodný na konci šk. r.)

	I. roč.		II. roč.		III. roč.		IV. roč.		Cvič. škola	
	na zač.	na konci	na zač.	na konci	na zač.	na konci	na zač.	na konci	1. tr.	2. tr.
19 ¹⁹ / ₂₀	11, 26	11, 21	11, 29	10, 28	1, 18	— 14	—, 18	2, 18	3, 12 8, 19	—
19 ²⁰ / ₂₁	12, 12	12, 12	10, 17	11, 15	7, 28	7, 24	4, 15	6, 14	9, 12 11, 14	8, 9 9, 10
19 ²¹ / ₂₂	15, 13	13, 11	14, 14	13, 13	11, 17	12, 15	7, 20	8, 19	13, 15 12, 14	8, 13 9, 15
19 ²² / ₂₃	14, 24	14, 18	11, 6	11, 6	12, 18	12, 18	10, 15	10, 15	15, 8 14, 8	10, 14 10, 14
19 ²³ / ₂₄	26, 14	23, 11	17, 16	17, 17	16, 5	13, 6	10, 10	11, 10	14, 7 14, 7	10, 14 10, 14
19 ²⁴ / ₂₅	30, 10	30, 9	26, 10	26, 10	10, 11	10, 11	15, 5	15, 4	11, 13 11, 12	13, 11 13, 10
19 ²⁵ / ₂₆	15, 10	13, 10	28, 9	27, 9	24, 11	24, 11	12, 10	12, 10	12, 12 9, 11	17, 7 15, 6
19 ²⁶ / ₂₇	15, 10	15, 10	13, 10	14, 10	30, 9	30, 9	23, 10	23, 10	16, 9 15, 8	13, 11 13, 10
19 ²⁷ / ₂₈	15, 10	15, 9	15, 9	15, 8	15, 10	15, 10	31, 9	31, 9	17, 10 15, 11	9, 15 9, 15

Žiactvo dodáva tunajšiemu ústavu najbližšie okolie, zkadiaľ dochádza mládež pešky alebo denne vlakom; býva ich vždy vyše 50%. Prvé roky nezaplňovalo všetkých miest, nuž tak prijímaly sa i deti z Česka. To už prestalo, lebo od šk. roku 1925/26 bol prípustný počet žiactva snižený a nával i na učit. ústavy s roka na rok stúpa; ale pri tom nebadaf nijako, že by sa zväčšoval počet žiactva nadaného a horlivého.

V prvých rokoch — ako statistika potvrdzuje — vyskytovaly sa značné presuny žiactva nielen z ročníku do ročníku, ale i behom škol. roku. To tiež už prestáva; je to známku konzo- lidácie pomerov životných vôbec.

Prislúcha zaznamenať i u žiactva dva-tri prípady úmrtia: Krátko pred Veľkou Nocou 1922 zomrel v Chýnoranoch hospitant IV. roč. *Peter Hrabko*. Dňa 15. IX. 1923 zomrel v Letovicach na Morave u svojej matky chovanec *Alois Rotrekl*,

ktorý v II. roč. na jar ochorel pľúcny katarrom, hoc ešte v marci budilo obdiv na telocv. akademii jeho pekne vypracované telo. Tejže chorobe podľahol o 2 roky neskoršie abiturient *Juraj Bolf* z Badína, vykonavši ešte zkušku dospelosti.

3. Hmotné pomery ústavu.

a) Učebne:

Budova býv. evanj. gymnasia je pre ústav dosť vhodná, lebo bola pre školské ciele stavaná a zariadená. Pravda, zariadenie je už opotrebované a nie je moderné, rozloha budovy je malá, lebo bola určená pôvodne pre nižšie gymnásium, teda len pre 4 triedy, nie zrovna početne obsadené. Učiteľský ústav má okrem 4 ročníkov ešte 2 triedy cvičné, nuž tak dve učebne zriadily sa z kabinetov, ktorých obsah uložil sa do skriní a tie postavily sa, kde sa dalo, i na chodby. Kresliarňa, jediná priestrannejšia miestnosť, slúži aj za hudobnú sieň a za aulu. Jedna trieda slúži tiež za dielňu. Iných učebných miestností (posluchární, siení) niet.

Telocvične ústav vôbec nemá. Prvé dva roky boli ústavu k dispozícii telocvična dievč. gymnasia a kláštora, od šk. roku 1921/22 používa ústav telocvične chlapč. gymnasia, vzdialeného 13 minút.

Pred budoviskom, v ktorom je ústav umiestený, je zahrádka (100 m²), za budovou lúka (2260 m²) s niekoľkými lipami pozdĺž okrajov. Zahrádky pred budovou a časť lúky za budovou uživa sa k pokusným prácam v poľnom hospodárstve; pred budovou pestujú sa kvety, na zrytom pruhu lúky zriadený je zelinársky ostredok. Inakšie zadnej záhrady (za budovou) uživa sa k respiriu žiactva.

b) Pomôcky:

Učebných pomôcok ústav — pravda — s počiatku nemal, veď nemal ani potrebného zariadenia vôbec. Posháňaly sa poodkladané lavice a kusy nábytku, kde sa dalo a ako sa dalo. V tom smere pripadalo nám obsadenie zariadeného býv. gymnasia ako vstup do zaslúbenej zeme. Boly tu aj sbierky, bohužiaľ prístup do nich ešte plné dva roky nie slobodný.

Keď sme boli hosťmi v obchodnej, meštianskej a kláštornej škole, boly nám ponuknuté ochotne so strany správy školskej

predmety kabinetov a sbierok; no v skutočnosti sa ich používalo veľmi málo, lebo žiadúca pohotovosť narážala v praxi na veľké ťažkosti.

Z knižných pomôcok obrátili sme pozornosť predovšetkým k zadováženiu českých učebníc pre učbárov. Žiactvo prvým rokom vlastne ani kníh nepotrebovalo, lebo by sa v nich nebolo vyznalo. Jedinou slovenskou učebnicou bola už v šk. r. 1919/20 vydaná Čítanka pre I. tr. stredných škôl slovenských, ktorej sme užívali vo všetkých ročníkoch za podklad vyučovania v hodinách jazyka materinského. Všade bolo treba začínať od počiatkov a pokračovať podľa vyspelosti a cháповosti žiactva. Nuž tak vykazujú naše sbierky do konca šk. r. 1921/22 iba 168 inv. čísel v knižnici profesorskej a 213 inv. č. v knižnici žiakovskej.

Z cirkevných sbierok nepoužil ústav profesorskej a žiakovskej knižnice, lebo obsahovali knihy maďarské. Protokol o prevzatí ostatných vecí spísaný bol len 1. apríla 1925 na základe podrobných soznamov inventárnych, ktoré zatiaľ poverenci cirkvi aj ústavu spísali a pripravili. Podľa spomenutého protokolu prevzaté bolo: 1) Vnútorne zariadenie býv. gymnasia — lavice (veľmi opotrebované), skrine a kancelárske zariadenie (celkom zachovalé); cena jeho bola odhadnutá čiastkou 35.865 Kč. 2) Sbíerky: dejepisné, 341 kusov (mapy a obrazy), v cene 800 Kč; zemepisné, 279 kusov (mapy a obrazy), v cene 1.400 Kč; geometrické, 32 kusov, v cene 350 Kč; prírodopisné (somatologia, zoologia, botanika, mineralogia a geologia) v cene 9.836 Kč; sbierky fyzikálne všetkých odvetví v cene 20.000 Kč; sbierky chemikálií (i s prístrojmi) v cene 400 Kč a sbierky kresliarske, 118 kusov, v cene 200 Kč. Celková hodnota zariadenia a sbierok bola teda stanovená čiastkou 68.841 Kč.

K doplneniu učebných pomôcok, zvlášť k zadováženiu nových, poválečných dokumentov, povolená bola ústavu mimořiadna dotácia 25.000 Kč (MŠO č. 32.471/1921). Mimo toho z každoročnej riadnej dotácie 1090 Kč a rôznych darov vzrástly vlastné sbierky na stav, ktorý je uvedený v zprávach za šk. r. 1927/28.

Hudobné nástroje sú porozostavované v triedach. Pianino bolo pridelené z ústavu slepcov v Levoči, dva klavíre z tunaj-

šieho dievč. gymnasia. Jedno harmonium z inventáru býv. gymnasia patrí miestnej cirkvi evanj., druhé bolo pridelené z dievč. gymn. tunajšieho, tretie z učit. ústavu v Štubn. Tepličiach. Orgán pridelený bol ministerstvom škol. a n. o. z učit. ústavu v Hradci Královej; postavený je v malej miestnosti, kde je aj žiakovská knižnica a skriňa s prístrojmi fyzikálnymi.

Od škol. r. 1922/23 má ústav aj dielňu truhlársku a kníhväzačskú; príslušný inventár je majetkom čs. Červ. Kríža, ktorý ho požičal, lebo ústav je celý členom dorastového odboru Červ. Kríža.

Treba zaznamenať, že všetky cirkevne sbierky prevzal, premiestnil, uložil a zinventoval cez niekoľkoraké prázdniny pán prof. *Myšička* sám, čím získal si o vyučovanie jedinečné zásluhy. Ministerstvo uznávajúc mimoriadnu jeho prácu, poukázalo mu za to 1000 Kč odmeny.

c) Socialné zariadenia:

Výhod hmotných tunajší ústav žiactvu priamo a pravidelne neposkytuje; nemá internátu ani žiadnych fondov.

Prvé roky po prevrate jestvoval pri chlapč. gymnasiu stravovací spolok zvaný *Alumneum*, kde za lacný peniaz dostávali chovu i niektorí chovanci nášho ústavu. Ba ešte i z povinného platu im odpúšťali; tak v šk. r. 1920/21 z I. roč. Sopkovi 1000 a Horváthovi 500 Kč; z II. roč. Botárovi 1200, Roštárovi 1000; z III. roč. Štep. Horváthovej 500, zo IV. roč. Dulovi 1200 Kč. — V šk. r. 1921/22 z II. roč. Botárovi 550, Horváthovi 200, Sopkovi 400; Ďurčovi, Lehotskému, Paulovskému a Roštárovi z III. roč. a Magdolenovi zo IV. roč. po 200 Kč. — V šk. r. 1922/23 Sopkovi z III. roč. 500, Kapinajovi Jurovi a Fraňovi zo IV. roč. po 1000 Kč, Ďurčovi 625 Kč. — V šk. r. 1923/24 Krchňákovi z III. roč. a Sopkovi zo IV. roč. po 500 Kč. To bolo *Alumneum* už v likvidácii.

Rovnako prvé roky vyplácala *Slovenská banka* podpory z nadace Makovických: V šk. r. 1920/21 dostaly chovanky II. roč. Bernáthová 300 Kč a Strenicerová 500 Kč. — V šk. r. 1921/22 Fabianová z I. roč. 300, Strenicerová z III. roč. 500, Bernáthová a Molnárová po 400 Kč. — V šk. r. 1922/23 Strenicerová zo IV. roč. 300 Kč.

Taktiež dvakrát udelená bola podpora z nadace *gen. fin. riad.* v Bratislave po 300 Kč žiakom cvič. školy, a to v šk. r. 1922/23 Jiřine Károvej a v šk. r. 1923/24 Rud. Jeřábkovi.

Mimoriadnou *jednodobou podporou* bolo i rozdelenie fondu, ktorý nasbíeral a v šk. r. 1920/21 rozdal župan zvolenský Dr. Markovič; zo žiactva tunajšieho ústavu dostali v I. roč. Babala 50, Blaško 200, Botár 300, Baban 200, Horváth 200; Mrvík 80, Murgaš Emil 100, Murgaš Karol 200, Vrabec 200 Kč; v II. roč. Anderle 200, Kapinaj 300, Huřková 300, Molnářová 200, Zahradníčková 400; v III. roč. Beluš 300, Kaliský 100, Obernauer 50, Pišková 200, Půcha 200, Škodová 300, Zachejová 300 Kč; v IV. roč. Dula 200, Schmidt 300, Tesáková 300.

V tejto skupine podpôr treba uviesť i jednotlivé dary v škol. r. 1922/23: Fraňo Kapinaj zo IV. roč. dostal od ministerstva 500 Kč súkromou cestou, Trubenová z I. roč. od Turistického klubu 100 Kč, Jur. Kapinaj zo IV. roč. od Nár. banky, úč. spol. v Banskej Bystrici, 150 Kč.

I ústav sám hľadel pomáhať: zriadil v šk. r. 1921/22 telocvično-hudobnú akademiu a z čistého zisku zaplatil za chovancov ústavu 2000 Kč Alumneu, 1935'20 Kč dal Podporujúcemu spolku a za 830 Kč opatril 16 chovancom telocv. úbory. — Z podobnej akademie v r. 1923 rozdelený bol čistý zisk 2320'90 Kč medzi 39 chovancov a chovanky ústavu.

Ku stálym inštitúciám socialnym lzä rátať miestny Podporujúci spolok pre žiactvo stredných škôl.

Od neho dostal ústav v šk. r. 1921/22 1200 Kč, ktoré rozdelil medzi 10 chovan. V škol. r. 1926/27 užilo sa pridelených 1100 Kč na vianočnú nadielku (ošacovaciu akciu) pre 16 chovan. a 410'35 Kč na lekárske ošetrovanie (i s liekami) nemanjetného žiactva. V šk. r. 1927/28 zaplatil podpor. spolok za lekár. ošetrovanie nášho žiactva a lieky 821'30 Kč.

Sem patrí aj t. zv. ošacovacia akcia MŠO: z nej dostalo žiactvo naše v šk. r. 1922/23 400 Kč, v šk. r. 1923/24 tiež 400 Kč, v šk. r. 1924/25 350 Kč, v šk. r. 1925/26 400 Kč, v šk. r. 1926/27 500 Kč, v šk. r. 1927/28 tiež 500 Kč.

Štát. studij. podpora ročite 400 Kč udelená bola v šk. r. 1924/25 Emilovi Petrášovi z III. roč., v šk. r. 1925/26 Etele Snopkovej

z III. roč., v šk. r. 1926/27 Fr. Navrátilovi z III. roč. a v šk. r. 1927/28 Emilii Kubisovej zo IV. roč.

Pálffyovské stipendium mali: v šk. r. 1922/23 Karel Jüngling, sirota, po školníkovi, z I. roč. 800 Kč, v šk. r. 1923/24 v I. polročí tenže Karel Jüngling (350 Kč), v 2. pol. Dominik Štubňa z II. roč. (350 Kč); v šk. r. 1924/25 Dom. Štubňa z III. roč. 700 Kč; v šk. r. 1925/26 Dom. Štubňa zo IV. roč. a Ondrej Chmelko z II. roč. po 700 Kč; v šk. r. 1926/27 Ondrej Chmelko z III. roč. 700 Kč; v šk. r. 1927/28 Ondrej Chmelko zo IV. a Martin Mikloš z II. roč. po 700 Kč.

d) Zdravotné pomery:

V šk. r. 1920/21 menovaný bol učiteľ zdravovedy pán MUDr. Fr. Kňúr škol. lekárom za odmenu 1500 Kč; ale naďalej od tejto inštitúcie bolo upustené a od šk. r. 1926/27 nevyučuje už ani lekár zdravovede.

Zdravotné pomery do konca šk. r. 1924/25 Iza označil ako celkom normálne a uspokojivé; od šk. r. 1925/26 vyskytovaly sa každoročne nákazlivé choroby, ktoré viedly až k prerušeniu vyučovania. V podrobnostiach treba zaznamenať toto:

V šk. r. 1920/21 zistil šk. lekár v III. roč. 3 prípady furunculosisy a svrabu a rozšírenie zamedzil. V apríli toho roku vypukla v meste nákaza sypaníc, ktorá zasiahla hlavne cvičnú školu; vyskytlo sa tam v 1. tr. 6 a v 2. tr. 8 prípadov, v I. roč. iba 2 prípady. Vyučovanie prerušené nebolo.

V šk. r. 1921/22 rozšírila sa hneď na začiatku pô vidieku nákaza šarlachová; u nás bol iba 1 prípad v cvič. škole. Úrady zakázaly od 13. októbra deťom z vidieku dochádzať do mesta; opatrenie to trvalo do Dušičiek. Vyučovanie nebolo prerušené, hoci v prvých ročníkoch klesol počet žiactva až na tretinu: žiactvo naše nebolo choré a mohlo sa doma učiť. Ale vo vyšších ročníkoch došlo v tomto šk. roku k niekoľkým ťažkým prípadom ochorenia (tyfus, zánet obratlov, zápal pľúc, abscesy, červienka, trachom, žltútenka, neurasthenia žaludka), ktoré v 1 prípade — u hospitanta IV. roč. Hrabku — končil sa smrťou a u absolventky IV. roč. E. B. o prázdninách pokusom seba-vraždy.

V šk. r. 1925/26 zatvorená bola 1. trieda cvič. školy pre sypanice od 8. do 20. února.

V šk. r. 1926/27 bol zdravotný stav medzi Vianocami a Veľkou Nocou menej uspokojivý. Vyskytol sa veľký počet zachrípnutia, s počiatku najmä u väčších žiakov. Dňa 21. januára dostúpily absencie vo všetkých ročníkoch nadpolovičnej väčšiny, takže na návrh úradného lekára okresný úrad všetké 4 ročníky zavrhol na zkušku do 26. januára. No keď aj 26. januára počet chorých bol veľký a choroba zasiahla iné deti, aj cvičnú školu, bolo prerušenie vyučovania rozšírené na celý ústav aj s cvičnou školou do 31. jan. inkluzive. Po polročných prázdninách nastalo zlepšenie a zdravotný stav žiactva bol dobrý. Ale zas v prof. sboru vyskytovaly sa viaceré ochorenia, lež napriek všeobecne rozšírenému epidemickému zachrípnutiu nebolo vážnych prípadov ani dlhého trvania.

Rovnako v šk. r. 1927/28 bóly zdravotné pomery na ústave menej uspokojivé, hoci postížená bola hlavne iba 1. trieda cvič. školy. Od 2. polovice února stúpaly absencie pre zachrípnutie na celom ústave; no v 1. triede cvič. objavily sa koncom února 2 prípady sypaníc. Do 5. marca vzrástla nákaza v 1. triede cvič. nad polovicu, takže okresný úrad túto triedu do 15. marca vylúčil z vyučovania a 16. marca zátvorku predĺžil do 25. marca. Na ostatnom ústave sa pravidelné vyučovanie udržalo bez závažných porúch. V ostatnom období postížené bóly snád všetké deti cvičnej školy zánetom príušných žláz ľahšej formy. Z ťažkého ochorenia jednotlivcov zaznamenáme po 1 prípade týfu a katarrhu pľúcneho v III. ročníku a zánet stredného ucha v IV. ročníku.

V ostatných dvoch škol. rokoch zprostredkovávalo riaditeľstvo ústavu žiactvu bežné lekárske ošetrovanie, ktoré i s liekmi hradilo z príspevkov Podporujúceho spolku a prof. sboru.

Celý ústav je stálym členom dorastového odboru Červ. Kríža: V šk. r. 1927/28 usporiadaný bol na ústave zdravotnícky kurz, o ktorom je podrobný záznam v zpráve za šk. r. 1927/28.

Začiatkom šk. roku vyjednáva zavše ústav žiactvu poistenie proti úrazu, na ktoré zaplatí každý chovanec a chovanka 1 Kč.

4. Vnútoraná práca a jej výsledky.

Po celú dobu jestvovania ústavu vyučovalo sa posiaľ v každom škol. roku normálne a pravidelne všetkým povinným

predmetom podľa predpísaných osnôv. Vyučovanie deje sa vo všedné dni pred poludním aj po poludní, v stredu a v sobotu do 13. hod. Vyučovanie nepovinným predmetom nie je zavedené. Nemčine a výchovným ruč. prácam vyučuje sa ako predmetom relatívne povinným.

Cezpoľné žiactvo zostáva v poludňajšej prestávke ako aj po vyučovaní čakajúc na vlak v triedach. V tej dobe je zadelené aj ku cvičeniam na hudobné nástroje; domáce žiactvo cvičí po nich až do 19. hod. večer.

Náboženské úkony koná žiactvo neoficiálne podľa pokynov katechétoz z vlastnej vôle a želania rodičov.

Pre vedomé zavedenie úplnej *samosprávy* žiakovskej niet podkladu; žiactvo má na starosti udržovanie poriadku a čistoty v triedach. Samostatne vedie si žiactvo t. zv. Samovzdelávaci krúžok, ktorý preukazuje pravidelnú, pozoruhodnú činnosť. Ved aj schôdze jeho, kde bývajú na programe rozmanité literárne a hudobné čísla, navštevuje hojne i žiactvo iných škôl. Zakladateľkou a stálou patronkou krúžku je prof. Fr. Vlčková.

Kázeň udržuje sa na ústave stálym a bezprostredným potykom učbárov so žiactvom, čomu malá rozloha budovy je na pomoci. Vážnych disciplinárnych prípadov ani trestov dosiaľ nebolo.

Pre žiactvo cvičnej školy konajú sa v zimnej dobe pravidelné *besiedky*, striedavo s programom rozmanitým alebo lútkovou hrou. Lútkové divadielko máme vypožičané od Červ. Kríža. Účinkujú chovanci a chovanky ústavu i deti samé. Na zábavy (Mikulášska, Šibrinky) privádza si žiactvo i známe deti z mesta a rodičov. Všetké podniky sú bezplatné. Vedúcim besiedok a aranžérom zábav i školských slávností na cvičnej škole je cvič. uč. Vác. Pihera.

Pamätné dni národné oslavuje ústav domácimi slávnosťami, ktorých program obstaráva zväčša Samovzdelávaci krúžok za pomoci, po prípade za vedenia členov prof. sboru. Z nich vynikaly zvlášť:

a) domáca slávnosť, dňa 19. septembra 1921 za pobytu pres. Masaryka na Slovensku s prívetom riaditeľovým „S akými pocity vítajú Slováci pres. Masaryka v osvobodenej vlasti.“

b) Spomínka venovaná pamiatke Hviezdoslavovej v novembri 1921.

c) Tryzna na uctenie † ministra Al. Rašina dňa 27. února 1923 s pietnou rečou prof. Vlčkovej.

d) Dňa 27. októbra 1923 oslava 5. výročia svobody, pri ktorej kandidáti IV. roč. a účinkujúci sólisti dostali brožuru „Masarykovy mravní názory“ (spolu 24 ex. s venovaním), ktoré k tomu účelu bola zakúpila mestská rada na pamiatku návštevy p. prezidentovej v Ban. Bystrici o prázdninách 1923.

g) Slávnosť dňa 1. marca venovaná pamiatke Smetanovej vynikala skladbami Smetanovými, ktoré nacvičila s žiactvom prof. Slavíčková.

f) Oslava 75. narodenín Masarykových dňa 7. marca 1925. Žiactvo ústavu zúčastnilo sa i činne slávností mimoškolských, pokiaľ bolo to primerané.

Tak na verejnej oslave 70 ročných narodenín Masarykových dňa 6. marca 1920 v Katolíckom dome predviedlo žiactvo ústavu v 10 číslach celý cyklus „Vznik a zpracovanie ľudovej piesne“; dirigent prof. Doubek.

Pri oslavách Sládkovičových r. 1920 zúčastnily sa 3 chovanky literárneho súbehu a boli odmenené knihami: Marta Thurzová z II. roč., Elena Medrická a Olga Takáčová z III. roč.

Pri večierku 18. apríla 1923 na počesť spis. Ter. Vansovej účastnilo sa činne aj žiactvo ústavu,

Pri oslave Štefánikovej 4. V. 1927 poriadanej spoločne strednými školami prispelo žiactvo nášho ústavu prednáškou, recitáciou, spevným a 2 hudobnými číslami.

O Dušičkách navštevuje žiactvo tunajších škôl spoločne hroby (Sládkovičov, Bottov, Somolického).

Sbierky na ústave sa zásadne nekonajú. No v šk. r. 19²¹/₂₂ vykonaly sa predsa medzi žiactvom dve sbierky pre hladujúce Rusko; v septembri sišlo sa 110 Kč a 1 pár topánok, v apríli 248,50 Kč, ktoré boli odovzdané u Legiobanky v Bratislave. Tretia sbierka tohože roku vyniesla vyhorelému Bacúchu 300 Kč a 28 kusov odevu.

Na popud cvič. uč. Riedlovej odvieďla v šk. r. 19²²/₂₃ 1. tr. cvič. na uctenie pamiatky † prvého ministra financií Dr Rašina na zlatý poklad republiky 200 Kč, 1 str. rak. zlatník, 8 str. rak.

korún, 1 str. rak. desatník a 1 úpis 6% stát. inv. pôžičky premávkovej; odovzdané bolo 26. VI. 1923 na poštovom úrade v B. Bystrici.

Ústav podniká každoročne poučné *vychádzky* príležitostne a osviežujúce výlety na konci škol. roku. Žiactvo cvičnej školy vodievajú triedni učitelia na jaseň a na jar do prírody v dobe vyučovania; sú to aplikačné hodiny vyučovania v prírode. Rovnako navštevujú chovanci a chovanky z ročníkov za vedenia profesorov príležitostné výstavy, museum, mestskú knižnicu a priemyselné podniky v meste i na okolí ako papiereň, sirkáreň, elektráreň, tlačiareň a pod.

Z väčších výprav spomínam výpravy 61 chovancov a chovaniiek do Prahy a na Macochu v dňoch 26. IV. — 3. V. 1920; vedúci Jeřábková, Skopal a Trubáčková.

V dňoch 28. IV. — 2. V. 1923 17 chovan. IV. roč. s prof. Novákom výlet cez Bratislavu do Brna a na Macochu.

V júni 1926 výprava k II. stredoškolským hrám do Prahy, o čom nižšie pri telesnej výchove uvedené sú podrobnosti. Zmienky zasluhujú aj niektoré *naukobehy* na ústave konané: V dňoch 11. a 12. mája 1925 vykonal riaditeľ ústavu pre hluchonemých v Kremnici pán Štefan Sobolovský 12 hodinový kurs o vyučovaní a výchove detí hluchonemých pre kandidátov IV. roč.; priviedol so sebou aj 12 detí hluchonemých všetkých stupňov, takže výklady teoretické boli spojené aj s praktickými ukázkami.

V šk. rokoch 1925/26 a 1926/27 konaly sa tiež pre kandidátov IV. roč. cykly prednášok o ľudovýchove a knihovníctve. Dňa 14. a 15. mája 1928 vykonal riaditeľ ústavu pre hluchonemých v Dubnici p. Vil. Gaňo 6 hodinový kurs o výchove detí slabomyselných pre kandidátov III. a IV. roč.

Filmovým prednáškam poučným sa v Ban. Bystrici nedari; je tu priveľa všeliakých podnikov a atrakcií, ktoré žiactvo rozptyľujú. Zostalo teda iba pri niekoľkých nepravidelných pokusoch, ktoré boli vždy našim ústavom oboslané.

Telesná výchova, ktorej potreba i význam sa dnes všeobecne uznáva, zapadá dosť ťažko do súčasného plánu vyučovacieho. Sportový systém závodivosti, ktorému sa školská tel. výchova nemôže vyhnúť, je síce hodne prirodzený, ale vyža-

duje mimoriadneho cviku a teda i mimoriadneho času, ktorý dneskajšej škole nezvyšuje. Tak dochádza samozrejme ku konfliktu medzi požiadavkami, ktoré kladie telesná výchova, a medzi požiadavkami duchovných disciplín školských.

Od r. 1921/22 ústav náš majúc odbornú, školenú silu učiteľskú, v telesnej výchove napreduje a vykazuje znamenité výsledky. Predovšetkým vyučuje sa pravidelne telocviku oddelene u chlapcov aj u dievčienec, okrem toho pestujú sa pravidelne v stredu po obede t. zv. školské hry.

Z verejných podnikov telovýchovných kronika ústavu zaznamenáva:

Dňa 19. febr. 1922 usporiadal ústav telocvične-hudobný večer, ktorého čistý zisk 4.765·20 Kč venovaný bol na podpory žiactva.

Dňa 10. marca 1923 konal sa druhý telocvičný večer; čistý zisk 2.320·90 Kč pripadol rovnako žiactvu.

Dňa 7. júna 1923 konaly sa v Ban. Bystrici závody žiactva stredných škôl z celého stredného Slovenska; z nášho ústavu zúčastnili sa ich všetci chovanci a všetky chovanky okrem troch, tou dobou chorých, s veľmi pekným úspechom: vo všetkých oddieloch závodných je naše žiactvo medzi víťazmi, vo väčšine prípadov na 1. mieste. Tvorcom a dušou podniku bol prof. ústavu Bohumil *Gründl*, mimo neho boli členmi poriadateľského výboru riaditeľ ústavu ako predseda a prof. Pihera ako pokladník.

Dňa 13. marca 1926 zorganizoval prof. *Gründl* telocvično-hudobné predstavenie (popoludní pre školské deti, večer pre verejnosť), aby zadovážil prostriedky na výpravu ústavu k II. stredoškolským hrám v Prahe na dni 4.—6. júna. Ústav vypravil 23 závodníkov a závodníc, ktorým udelená bola referátom dovolená i na 7. jún k zpiatočnej ceste. Chlapci dosiahli v závodu vyšším (náradový šesťboj) 334·5 bodov z dosaziteľných 380 bodov, dievčence (štyrboj dievčat v prostom telocviku) 230·5 bodov z 260. Obe družstvá odmenené boli veľkými diplomami, dievčence tiež vencom (III. cena), majúc viac ako 85% bodov. Chlapci sú na 7., dievčatá na 3. mieste medzi žiactvom stredných škôl v celej republike; medzi žiactvom zo

Slovenska sú obidve družstvá na mieste prvom. Trofeje sú verejne vyvesené na schodišti v ústave.

Dňa 10. októbra 1926 zúčastnilo sa žiactvo ústavu závodov tunajších stredných škôl v ihrách, a to 2 družstvami v hádzanej a odbijanej; nedostalo sa žiadné do finale, lebo na riadnu prípravu nebolo miesta.

Dňa 29. mája 1927 konal t. zv. Školský výbor pre telesnú výchovu v Ban. Bystrici závody v ľahkej atletike o putovnú cenu mesta B. Bystrice. Zúčastnilo sa ich tiež z nášho ústavu 14 jednotlivcov (chlapci i dievčence); dievčence získaly v trojboji 1. miesto (diplom).

Dňa 2. a 3. júna 1928 konal zas Školský výbor závody stredných škôl v ľahkej atletike a hrách. Z nášho ústavu zúčastnilo sa ich 1 družstvo dievčat v trojboji, 1 družstvo chlapcov v hádzanej a 1 jednotlivec v šesťboji. Družstvo dievčat získalo putovnú cenu Čs. Amatérskej Athletickej Unie (Čs. A. A. U) v Prahe, striebornú lipovú ratoliestku.

Nuž tak dosiahlo žiactvo ústavu pri verejných produkciách a závodoch vynikajúcich úspechov, hoci nemáme vlastnej telocvične ani ihriska.

Shliadnúť pomery ústavu a posúdiť vnútorný stav školy bývalo cieľom každoročných úradných *návštev*, ktoré vykonali v r. 1920 zem. insp. *Tomáš Glos* v dňoch 8. a 9. júna a odb. insp. spevu p. *Šnajdr-Trnavský* dňa 23. júna.

V dňoch 17. a 18. marca 1921 préviedol inspekciu ústavu zem. insp. *Frant. Řezníček*.

Obdobnú návštevu spravil 16. a 17. mája 1923 zem. insp. *Dr. Frant. Višinka*.

V r. 1924 ustanovili sa odb. ins. kreslenia prof. *Jozef Vydra* dňa 24., 25. a 26. januára a odb. insp. telocviku prof. *Bohumil Tesař* dňa 13. a 14. februára; zem. insp. *Dr. Frant. Višinka* prezrel ústav dňa 28. a 29. marca.

Roku 1925 hospitoval pri vyučovaní odb. insp. telocviku *Boh. Tesař* dňa 27. února a odb. insp. kreslenia *Joz. Vydra* v dňoch 7. a 8. mája. Dňa 25. apríla navštívil ústav súc návštevou v meste pán minister škol. a n. o. *Dr. Ivan Markovič*. Aby sa mohol zúčastniť vyučovania — bolo to v sobotu po obede —

preložilo sa piatočné popoludňajšie vyučovanie na sobotu. Pán minister zapísal sa do školskej kroniky.

V šk. r. 19²⁵/₂₆ navštívili ústav oba vyššie menovaní odborní inspektori kreslenia 26. a 27. apríla, telocviku dňa 11. júna. Dňa 26. januára 1927 navštívil ústav nový zem. insp. pán *Ferdinand Písecký*. Nazrevši pred vyučovaním vo sborovni do sošitov, bol prítomný v prvej hodine vyučovacej pri pedag. v IV. roč. a fys. v III. roč. Potom bolo vyučovanie prerušené a ústav pre choroby zatvorený.

Vyučovanie náboženstvu sledovali biskúpskí komisári, ktorých biskupské úrady (katol. a evanj. a v.) s roka na rok vymenovávaly. Dňa 23. marca 1925 hospitoval pri výučbe náboženstva r. kat. aj banskobystrický biskup pán Marian Blaha; návštevu svoju zaznamenal v škol. kronike vlastnoručným podpisom.

Dňa 13. mája 1927 prevedená bola na ústave revízia peňažného hospodárstva vrch. účelným radcom *Mináříkom* z RMŠO.

Zkúšky dospelosti konaly sa na tunajšom ústave hneď prvým rokom, lebo ústav začal sa hneď všetkými štyrmi ročníkmi, hoc nevznikol premenou z maďarskej praeparandie, ale bol celkom novo zriadený. Statistiku zkúšok dospelosti za prvých 8 rokov podáva tento prehľad:

Školský rok	Počet kandid		Zkúšku vykonali						Zkúšky nedokončili		Predseda
			s význam.		s úspechom		s neúspechom				
	inter.	exter.	inter.	exter.	inter.	exter.	inter.	exter.	inter.	exter.	
19 ¹⁹ / ₂₀	20	8	7	1	13	6	—	—	—	1	<i>Boh. Haluzický,</i> riaditeľ r. r. g. v Bratislave
19 ²⁰ / ₂₁	19	5	4	—	14	3	—	3	—	—	<i>Aloiz Bezloja,</i> riaditeľ, uč. ú. v Štubn. Teplíciach
19 ²¹ / ₂₂	27	11	5	—	19	10	2	1	1	—	<i>Ján Roubal,</i> riad. r. r. g. v B. B.
19 ²² / ₂₃	25	12	4	—	19	6	2	3	—	3	<i>Ján Roubal,</i> riad. r. r. g. v B. B.
19 ²³ / ₂₄	21	5	3	—	13	2	4	—	1	3	<i>Dr. Frant. Višíňka,</i> zem. insp.
19 ²⁴ / ₂₅	19	11	2	1	17	6	—	1	—	3	<i>Vladimír Hruběš,</i> riaditeľ uč. ú. v Lučenci
19 ²⁵ / ₂₆	22	8	4	—	18	3	—	4	—	1	<i>Václav Šlosar,</i> riaditeľ uč. ú. v Špiš. N. Vsi
19 ²⁶ / ₂₇	33	8	3	—	28	5	2	—	—	3	<i>Ot. Šimák,</i> riaditeľ uč. ú. v Bratislave

Nemiestnou skromnosťou bolo by, aby som nespomnel mimoškolskej činnosti prof. sboru. Pravdaže nelžá tu uvádzať všetky podrobnosti, no menujem z väčších literárnych podnikov aspoň *Figušovu* operu „Detvan“ a *Kulháňkove* „Ludově dejiny“, ktoré boli vítanou príručkou slovenskému učiteľstvu k príprave na t. zv. nostrifikačné zkúšky. Verejnou činnosťou osvetovou vyniká prof. *Boh. Gründl* ako dlhoročný náčelník sokolskej župy Pohronskej a redaktor jej Vestníku, potom riaditeľ *Ed. Skopal* ako nenáročný sokolský funkcionár, ktorý slovom i perom účastní sa činne osvetovej činnosti veľmi ochotne, kdekoľvek a kedykoľvek je treba. Nepovinné výkony iných učebárov, pokiaľ súvisely so školou, spomenuté boli už skôr, občiansko-politickú činnosť sboru neuvádzam.

5. Zkúšobná komisia

je vlastne osobitá inštitúcia, ktorá nepatrí k ústavu; no predsa je s ním úzko spojená formálne i vecne. Formálne, lebo jej riaditeľom je riaditeľ učit. ústavu a jej examinátormi v jadre tiež členovia prof. sboru ústavného. Vecne zapadá účinkovanie komisie do života ústavu, lebo užíva nielen miestností a vôbec zariadenia ústavného, ale i učebného aparátu, zvlášť cvičnej školy.

Zriadená bola na jaseň 1920 ako Zkúšobná komisia pre školy ľudové aj občianske s vyučovacím jazykom slovenským a po uplynulom období vždy znovu na nové triročie vymenovávaná. Medzi členmi komisie vystriedali sa i daktori prechodní členovia učbárskeho sboru z učiteľského ústavu, okr. školní inšpektori, riaditelia st. meštian. školy ako aj profesori gymnasií, chlapč. a dievč. g. v B. B. a r. r. g. vo Zvolene. Examinátorom kandidátov spôsobilosti pre vyučovanie hluchonemých je od začiatku pán *Štefan Sobolovský*, riaditeľ ústavu pre hluchonemých v Kremnici. Tajomníkom zkúš. komisie od šk. r. 19²²/₂₃ je prof. učiteľ. ústavu pán *Ján Myšička*; predtým viedol a vybavoval si celú agendu riaditeľ komisie celkom sám.

Zkúšky konajú sa podľa platných predpisov každoročne dvakrát, v apríli (obdobie jarné) a v novembri (obdobie jaseň); riaditeľstvo funguje pravda cez celý rok vybavujúc spisy tak s nadriadenými úradmi ako aj so stránkami. Aby riadny a pravidelný chod vyučovania na ústave v dobe zkúšok, nebol činnosťou komisie hatený, bývajú kandidáti rozdelení na skupiny, takže pri značnom počte kandidátov vyžaduje absolvovanie zkúšok vždy celý mesiac.

Účinkovanie zkúšobnej komisie a jeho výsledky zachycuje statisticky nasledujúca tabuľka. Číslica prvá znamená vždy počet kandidátov a kandidátok, ktorí sa zkúške podrobili, číslica v zátvorke udáva počet kandidátov, ktorí pri zkúške vyhovelí.

Obdobie	Nostrifikačné		Spôsob. pre ľud. šk.		Spôsobilosť pre meštian. školy				Hlučhonem.	Special.	
	ľud.	mešt.	celá	nem. č.	I. odb.	II. odb.	III. odb.	nem. z franc.			
								z nem.			z franc.
jaseň 1920	§2: 17 (17) 2 (2)	§2: 23 (23) 3 (3)	4 (4)		3 (1)	2 (2)					
jar 1921	§2: 11 (11) 51 (49)	§2: 10 (10)	4 (4)		3 (0)	1 (1)	1 (1)	1 (1)	6 (6)	modl. 1 (1)	
jaseň 1921	§2: 2 (2) 69 (66)	§2: 6 (6)	~~22 (15)~~ 12 (15)		3 (2)		1 (1)		5 (5)		
jar 1922	§2: 7 (7) 139 (126)	§2: 9 (9)	22 (18)		6 (5)	2 (2)			5 (5)		
jaseň 1922	§2: 7 (7) 117 (95)	2 (1)	44 (30)		5 (4)	7 (6)	1 (0)				
jar 1923	§2: 7 (5) 66 (64)	§2: 1 (1)	51 (35)	3 (3)	6 (2)	7 (6)	5 (4)	3 (2)			
jaseň 1923	§2: 2 (2) 65 (57)	3 (2)	58 (34)	5 (2)	2 (0)	3 (2)	2 (1)		1 (1)		
jar 1924			45 (27)	1 (0)	5 (1)	2 (1)	5 (2)	1 (1)		3 (3)	
jaseň 1924			62 (40)	2 (2)	5 (4)	1 (1)	1 (0)				

Obdobie	Nostrifikacné		Spôsob. pre ľud. šk.		Spôsobilosť pre mešťan. školy					Hluchonem.	Special.	
	ľud.	mešť.	celá	1. z němč.	I. odb.	II. odb.	III. odb.	z němč.	z franc.			
jar 1925			48 (41)	1 (1)		5 (3)	2 (2)	4 (4)			1 (1)	
jaseň 1925	1 (1)		54 (45)			2a (0) 1c (1)	2a (2) 1c (0)	4c (3)	1 (1)	1 (1)		
jar 1926	1 (1)		54 (40)	2 (2)		13a (9) 4c (4)	6a (4) 2b (2) 3c (2)	2a (1) 4c (4)	1 (1)	1 (1)		
jaseň 1926			51 (45)		1 (1)	2a (2) 5b (5) 2c (1)	1a (1) 3b (3)	2a (2) 1b (1) 1c (1)			1 (1)	
jar 1927			54 (41)	1 (1)		12a (7) 6b (6) 3c (2)	3a (2) 1b (1)	2b (2) 2c (1)	3 (3)	1 (1)	3 (3)	
jaseň 1927	1 (1)		65 (46)			5a (3) 5b (4) 2c (2)	1a (1) 3b (3) 1c (0)	2a (1)	1 (1)		1 (1)	Kantor. 1 (1) zo slov. na neslov. šk. 1 (1)
jar 1928		1 (1)	83 (52)			9a (5) 6b (6) 1c (1)	3a (1)	1b (1) 1c (1)	1 (1)		2 (2)	z češt. na nem. šk. 1 (0)

Poznámky k tabuľke:

Podľa § 3 zákona zo dňa 14. apríla 1920, č. 276 Sb. z. a n. konali učitelia na Slovensku s maďarskými diplomami zkušku zo slovenčiny so zvláštnym zreteľom na vlastivedu RČS čiže t. zv. zkušku nostrifikačnú. Z českých učiteľov na Slovensku konali niektorí obdobnú zkušku podľa § 2 tohože zákona zo slovenčiny a slov. literatúry; sú uvedení v tejto rubrike pod § 2.

Zkušku spôsobilosti podľa čl. V. 1. konajú učitelia, ktorí majú vysvedčenie nadobudnuté na tunajších ústavoch pre školy s jazykom vyučovacím nie československým, chcú si rozšíriť aprobáciu aj pre školy s vyučovacím jazykom československým.

Od šk. r. 1925/26 bolo dovolené odborné zkušky pre školy meštianske si rozdeliť na dve časti. Nuž tak znamená na pr. 2a dvoch kandidátov z 1. časti odboru, ktorý si zvolili, 5b päť kandidátov druhej časti príslušného odboru, 4c štyroch kandidátov, ktorí konali zkušku z celého odboru naraz.

Okrem uvedených riadnych terminov poverená bola tunajšia zkuš. komisia previesť nostrifikačné zkušky i v inú dobu a v iných miestach, kde konaly sa pre nostrifikantov zvláštne kursy. Tak v auguste 1920 po naukobehu v Ban. Bystrici vykonalo tuná nostrifikačnú zkušku zo 73 poslucháčov toho kursu s úspechom 69 učiteľov a učiteľiek ľud. škôl.

O Dušičkách r. 1921 konaly sa nostrifikačné zkušky v Hron. Sv. Kríži; zkuške sa podrobilo 126 kandid. (112 s úspechom). Podobne v máji 1922 v Čadci 35 (30), v júli 1922 v Lučenci 71 (65), v auguste tohože roku v Ružomberku 44 (42), v Turč. Sv. Martine 54 (53) a v Lipt. Sv. Mikuláši 31 (31).

K neskorším ojedinelým nostrifikačným zkuškam mali kandidáti zvláštne povolenie ministerské.

Zprávy za škol. rok 1927/28.

1. Učbársky sbor.

a) Zo sboru *vystúpili*:

Zat. prof. *Jozef Dvořák* byvši poslaný od 16. novembra 1926 na st. r. r. g. do Levíc.

Prof. *Vilém Figuš* odišedši na trvalý odpočinok.

Zat. prof. *Jarosláv Holeček*, ktorý sa vrátil na r. r. g. do Levíc, zkadial 16. novembra 1926 bol prikázaný.

Pán *Ervin Horáček*, súkr. uč. hudby, ktorý vyučoval v šk. r. 1926/27 husliam ako výp. sila.

Jana Micháľková, prof. dievč. gymn., a *Samo Seneš*, prof. chlapč. gymn., ktorí vypomáhali v šk. r. 1926/27 ako vedl. učítelia.

b) Do sboru *vstúpili*:

Karol Štika, riaditeľ choru z Chrudime, ako zat. prof. spevu a hudby.

Zat. prof. *Gabriel Čenek* zo st. ústavu učitel. v Modre.

Ján Javorka, prof. kňaz. seminára, a katechét *Jozef Anner* ako výp. uč. náboženstva kat. zastupujúc od 2. mája prof. *Długopolského*.

c) *Dovolenú* mali:

Prof. *Otokar Julák* k pôsobeniu na školách Komenského vo Viedni.

Jozef Długopolský, zat. prof. dievč. gymnasia, ako vedl. uč. náboženstva kat. od 19. marca.

Sbor učbárskeho sboru v škol. roku:

1. *Eduard Skopal*, riaditeľ, ČN, vyučoval SI III5, N I2 IV2, prax 2, spolu 11 hod. týžd.
2. *Gabriel Čenek*, zat. prof., M G, vyučoval M II3 III3 IV2, K I2

- II2 III2 IV1, Kp I1, spolu, 16 hod., na dievč. g. M V3 Ğ IV3, dovedna 22 hod. triedny v III. roč.
3. *Bohumil Gründl*, sml. uč., T., vyučoval T zvlášť chlapcov a dievč. v I2 II2 III2 IV2, potom na cvič. škole 4 hod., hry 2, na dievč. g. 2, spolu 24 hod.
  4. *Zdenek Keller*, def. cvič. uč., II. odb., vyučoval súc. triednym v 1. tr. cvič. školy (19 hod.) Hosp. III1 a v 2. polročí ešte Met III3, majúc s praxou spolu 22—25 hod.
  5. *Frant. Kulhánek*, prof., I. a II. odb., vyučoval Sl I7 II7 IV6, spolu 20 hod., triedny v IV. roč.
  6. *Ján Myšička*, prof., PZ, vyučoval P I2 II2 III2 IV1, Z II2 III2 IV2, M 14, F II2, prax 1, spolu 20 hod., triedny v I. roč.
  7. *Václav Pihera*, def. cvič. uč., III. odb. s mod., súc. triednym v 2. tr. cvič. (23 hod.), vyučoval Ruč. vých. pr. III2 IV2 a mal s praxou (2 hod.) spolu 29 hod.
  8. *Karol Štika*, zat. prof., Zp H Kl V, vyučoval Zp I2 II2 III2 IV2, H I2, II2 III1 IVa1 b1, Kl I2 II2, V III2 IVa1 b1 c1, spolu 24 hod.
  9. *Frant. Vlčková*, prof., DZ, vyučovala Ped II3 III3 IV3, D I3 II3 III2 IV2, Z I2, spolu 21 hod., v 2. pol. bez Ped III a s praxou 19 hod., triedna v II. roč.
  10. *Anna Dluholucká*, zat. prof. dievč. g., vyučovala ako vedl. uč. CH I2.
  11. *Joz. Długopolský*, zat. prof. dievč. g., vyučoval Nb kat. I2 II2 III2 IV2 a na cvič. škole 4, spolu 12 hod.
  12. *Justus Hruška*, prof. dievč. g., vyučoval Nb ev. I—II 2, III—IV 2, cvič., 2, N II2 III2, spolu 10 hod.
  13. *Václav Výborný*, prof. dievč. g., vyučoval F III2 IV2.
  14. *Maria Thurzová*, ind. mešt. šk., vyučovala Ž. r. pr. I2 II2 III2, spolu 6 hod.
  15. *Anna Kováčiková*, ind. lud. šk., vyučovala Ž. r. pr. na cvič. škole 3 hod. týždenne.

2. Kronika ústavu.

Školský rok bol zahájený v štvrtok dňa 1. septembra zkuškami opravnými a prijímacími do vyš. ročníkov. Dňa 2. sept. vykonaný bol zápis a v sobotu 3. IX. prečítané pravidlá škol. poriadku a vybavené formácie, takže v pondelok dňa 5. septem-

bra začalo sa s pravidelným vyučovaním, ktoré trvalo po celý rok. Prvé polročie bolo skončené 31. januára. V 2. polročí skončilo sa vyučovanie v IV. roč. dňa 13. júna, lebo 21. t. m. začaly sa ústné zkúšky dospelosti; z tohože dôvodu ukončilo sa vyučovanie v ročníkoch dňom 20. júna. V cvičnej škole vyučovalo sa do konca škol. roku, ktorý zakončený bol 28. júna rozdaním vysvedčení.

Oslavy. Dňa 28. októbra oslávil ústav sviatok Svobody slávnostným zasadnutím studentského Samovzdelávajúceho krúžku za prítomnosti prof. sboru. Program slovný, spevný aj hudobný obstarali za vedenia prof. Štiku a Vlčkovej chovanci a chovanky ústavu sami. Rovnako v cvičnej škole malo žiactvo osobitú slávnosť s vlastným programom; k vedeniu a účinkovaniu pribraní boli aj chovanci IV. roč.

Dňa 7. marca oslávil ústav narodeniny p. prezidentove v dobe vyučovacej spevnou a hudobnou produkciou žiactva za vedenia prof. Štiku. Pred produkciou prehovoril k žiactvu riaditeľ ústavu o národnom školstve v duchu Masarykovom. Na cvičnej škole mala osobitú slávnosť iba 2. trieda, keďže 1. trieda bola pre sypanice zatvorená. Program na cvič. škole (recitačný, spevný a hudobný) obstaral triedny cvič. učiteľ Vác. Pihera s vybranými deťmi a s kandidátmi III. roč., ktorí absolvovali touto slávnosťou pravidelnú hodinu násluchovú.

Prednášky. Dňa 31. októbra vysvetlil prof. Myšička v I., II. a III. roč. žiactvu význam sporivosti. Pre IV. roč. venovaná bola ten deň hodina praxe v cvič. škole; deťom boli pri tom rozdané letáčky a žiakom 1. škol. roku vkladné knížky darované tunajšou filiálkou Pražskej sporiteľne s vkladom 5 Kč.

Dňa 10. února zúčastnilo sa žiactvo ústavu od 14. do 16. hod. spoločnej prednášky pre žiactvo stredných škôl v miestnom biografe (s obrazmi) o Demänovských jaskyniach; prednášal sám konservator Král.

Ústav súč členom dorastu Červ. Kríža zriadil za pomoci divízie pre Slovensko kurs Č. K. v rámci činnosti Samovzdelávacieho krúžku. Dňa 21. jan. mal prof. Myšička prednášku o dejinách a vývoji Červ. Kríža, 11. února chovanec IV. roč. Piljar o programe a cieľoch Č. K. Dňa 10. marca premietnutá bola skioptikomom kolekcia diapositivov o všeobecnej hygiene, dňa

31. marca v ostatnej hodine vyučovacej (pred sviatkami) kolekcia o nákazlivých chorobách. V máji dokončený bol kurs ďalšími dvoma kolekciami o prvej pomoci a o zuboch. Obrázky premietal cvič. uč. Vác. Pihera, slovný výklad podal prof. Myšička. V rámci kursu predniesly žiačky cvič. školy na detskej besiedke dňa 29. února dram. hru „Kuchařinky“.

Dňa 28. marca zadržaná bola na ústave mierová polhodinka; výklad podal v I. roč. prof. Kulhánek pri slovenčine, prof. Vlčková v II. a III. roč. pri dejepise a v IV. roč. pri pedagogike. Dňa 14. a 15. mája konal sa na ústave 6-hodinový kurs o výchove detí slabomyselných; prednášal p. Viliam Gaňo, riaditeľ ústavu pre hluchonemých v Dubnici. Zúčastnil sa ho celý III. a IV. roč. za prítomnosti riaditeľa ústavu a cvič. uč. Piheru.

Inspekciu ústavu previedol v dňoch 24.—26. mája pán zem. škol. inspektor Ferd. Pišický; o jeho pozorovaniach a pokynoch spísaný bol osobitý protokol.

Ústné *zkúšky* učít. *dospelosti* konaly sa od 21. do 27. júna 1928 za predsedníctva p. Dr. Ottu Haluzického, riaditeľa st. ústavu učít. v Modre. Zo 40 chovancov a chovaniok IV. roč. pripustených bolo k ústnej zkúške 28, z 9 externých kandidátov dostalo sa k nej 7, ale z nich 2 sa neustanovili. Výsledok zkúšok bol tento: Vysvedčenie dospelosti s vyznamenaním obdržali 2 interní kand., proste dospelých bolo 19 inter. a 4 exter., opravné zkúšky po prázdninách povolené boli 5 interným kand., reprobovaní boli 2 inter. a 1 externista.

Významnejšie *vychádzky* podnikal v šk. r. 1927/28 prof. Čenek so žiactvom I., II. a III. roč. po prírody v hodinách kreslenia, prof. Výborný so IV. roč. do mestskej elektrárne. V dňoch 14. až 16. júna podniklo 18 chovancov s prof. Vlčkovou výlet do Vysokých Tatier, 15. júna 45 chovancov s prof. Čekom a Štikom do Kremnice, 15. t. m. 1. a 2. trieda cvič. školy s triednymi učiteľmi na Baranovú, 16. t. m. 45 chovancov a 2. trieda cvičná na Panský Diel s prof. Gründlom.

Dňa 4. a 5. mája vykonali kandid. IV. roč. hospitačné vychádzky, ktorých sa zúčastnili aj riaditeľ ústavu, obaja cviční učitelia Zd. Keller a Vác. Pihera, ďalej prof. Kulhánek a Vlčková. Prvý deň konala sa vychádzka na tunajšiu štvortriednu evanj. školu a v., druhý deň na 2-triednu st. ľud. školu v Lučatíne.

3. Statistický výkaz žiactva za šk. r. 1927/28.

1. Počet:	V ročníkoch					Cvič. šk.		
	I.	II.	III.	IV.	Spolu	I.	II.	Spolu
	Začiatkom šk. r. 19 ²⁷ / ₂₈ bolo prijaté	25	24	25	39	113	27	24
V škol. r. pribudlo	1	—	—	1	2	1	—	1
Spolu bolo prijatých	26	24	25	40	115	28	24	52
Z tých bolo:								
tunajších postupujúcich	—	24	24	37	85	12	21	33
„ opakujúcich	—	—	—	2	2	—	—	—
z iných ústavov postupujúcich	1	—	1	1	3	1	3	4
„ opakujúcich	—	—	—	—	—	—	—	—
po „zkúške“ prijím. prijatých	25	—	—	—	25	15	—	15
Spolu	26	24	25	40	115	28	24	52
V škol. roku vystúpilo	2	1	—	—	3	2	—	2
Na konci škol. roku bolo	24	23	25	40	112	26	24	50
2. Rodisko :								
Miesto ústavu (B. Bystrica)	2	—	1	2	5	10	7	17
Slovensko	18	22	19	23	82	4	2	6
Čechy	1	—	2	4	7	6	11	17
Morava	—	—	1	7	8	5	1	6
Cudzina	3	1	2	4	10	1	3	4
Spolu	24	23	25	40	112	26	24	50
3. Jazyk materinský :								
československý	24	23	25	40	112	26	24	50
4. Náboženstvo :								
rím. katolícke	18	14	21	31	84	14	15	29
evanj. aug. v.	4	9	3	9	25	5	4	9
českobratské	—	—	1	—	1	3	2	5
židovské	1	—	—	—	1	—	—	—
grécko-katolícke	—	—	—	—	—	—	—	—
bez vyznania	1	—	—	—	1	4	2	6
Spolu	24	23	25	40	112	26	24	50

	V ročníkoch					Cvič. šk.		
	I.	II.	III.	IV.	Spolu	I.	2.	Spolu
5. Bydlisko rodičov :								
B. Bystrica	4	—	2	5	11	25	22	47
Ostatné miesta	20	23	23	35	101	1	2	3
Celkom	24	23	25	40	112	26	24	50
6. Stát príslušnosť rodičov :								
u všetkých RČS	24	23	25	40	112	26	24	50
7. Vek :								
Narodených roku 1906	—	1	1	1	3			
1907	—	—	2	8	10			
1908	—	—	3	14	17			
1909	—	4	7	17	28			
1910	7	11	11	—	29			
1911	8	6	1	—	15			
1912	9	1	—	—	10			
1913	—	—	—	—	—			
1914	—	—	—	—	—			
1915	—	—	—	—	—			
1916	—	—	—	—	—	—	1	1
1917	—	—	—	—	—	—	5	5
1918	—	—	—	—	—	—	11	11
1919	—	—	—	—	—	1	7	8
1920	—	—	—	—	—	13	—	13
1921	—	—	—	—	—	12	—	12
Celkom	24	23	25	40	112	26	24	50
8. Klasifikácia :								
a) koncom šk. r. 1927/28 boli								
spôsobilí s vyznamenaním	4	3	3	9	19			
spôsobilí	14	17	14	19	64	26	24	50
nie spôsobilí	—	1	1	4	6			
oprava povolená	6	2	6	8	22			
neboli klasifikovaní	—	—	1	—	1			
Spolu	24	23	25	40	112	26	24	50

	V ročníkoch					Cvič. šk.		
	I.	II.	III.	IV.	Spolu	1.	2.	Spolu
b) Dodatok za šk. r. 1926/27								
opravnú zkušku mali	2	1	3	3	9			
vyhoveli	2	1	3	3	9			
nevyhoveli	—	—	—	—	—			
Sú teda :								
spôsobilí s vyznamenaním	6	4	10	3	23			
spôsobilí	19	20	29	28	96			
nie spôsobilí	—	—	—	2	2			
neklasifikovaní	—	—	—	—	—			
Spolu	25	24	39	33	121			

9. Platy žiakov :

V ročníkoch školné sa neplatí. Na cvič. škole zaplatilo 43 žiakov po 10 Kč 40 hal. spolu 447 Kč 20 h.

10. Nepovinným predmetom sa nevyučovalo.

11. Stipendia :

2 chov. z Pálffyovskej základiny po 700 Kč ročite.

1 chov. stát. podpora 400 Kč ročite.

4. Rozmnoženie a stav zbierok.

Sbierka	Mala v šk. r. 1926/27		V šk. r. 1927/28 pribudlo		Má koncom šk. r. 1927/28		Správca
	inv. č.	kusov	inv. č.	kusov	inv. č.	kusov	
1. Prof. knižnica	477	503	30	32	507	535	Fr. Vlčková
2. Žiakov. „	477	477	15	15	492	492	Fr. Kulhánek
3. Zemep.sbierky	27	84	3	3	30	87	Ján Myšička
4. Dejep. „	3	3	2	2	5	5	Fr. Vlčková
5. Matem. „	—	—	—	—	—	—	
6. Prírod. „	167	243	3	7	170	246	Ján Myšička
7. Fysik. „	46	48	—	—	46	48	Vác.Výborný
8. Chemik. „	84	691	—	—	84	691	A. Dluholucká
9. Techn. kabinet	41	70	9	20	50	90	Gabr. Čenek
10. Hudob- niny : { knižné predmety	59 10	113 32	— —	— —	59 10	113 32	} Kar. Štika
11. Poľ. hosp.	13	20	—	—	13	20	
12. Žiak. hry	23	54	—	—	23	54	Boh. Gründl
13. Sbierky { knižnica cvič. šk. pomôcky	56 63	56 263	— —	— —	56 63	56 263	Vác. Pihera Zd. Keller
14. Truhl. dielňa	36	53	—	—	—	—	} Vác. Pihera
15. Knihväz. „	18	40	—	—	—	—	

Zo žiackej knižnice vypožičalo si 111 čitateľov 1428 sväzkov. V cvič. škole 24 čitateľa 251 sväzkov.

Pozn. Na šk. r. 1928/29 povolená je už ministerstvom školnímiariadna dotácia 10.000 Kč (MŠO č. 39.453/28-II.)

5. Súvislá čítba v šk. r. 1927/28.

A) Z pedagogiky:

v II. roč. Čáda: Úvahy o psychológii žaka.

Kádner: Obecná pedagogika.

Stejskal: O detskú inteligenciu

v III. roč. Hamaidová: Metoda Decrolyho.

Úlehla: Metoda daltonská.

v IV. roč. Locke: Několik myšlenek o vyclování.

Komenský: Informatorium. Didaktika česká.

Rousseau: Emil.

Tolstoj: Pedagogické stati.

Claperéde: Psychologie dítěte.

Thorudike: Osobitosť.

Vo všetkých ročníkoch: Pedagogické Rozhledy, Nová škola, Naša škola.

Pozn. Z väčších prác čítajú sa iba jednotlivé kapitoly.

B) Z jaz. vyučovacieho:

v I. roč. Dobšinský: Slovenské povesti.

Erben: Kytice.

Nemcová: Babička.

Kukučín: Neprebudený.

Vansová: Janko a Danko.

Čelakovský: Ohlasy.

v II. roč. Gregor-Tajovský: Zpod kosy.

Mrštík: Maryša.

Sládkovič: Detvan.

Chalupka: Spevy.

Komenský: Labyrint sveta.

Rais: Pantáta Bezoušek.

v III. roč. Šmilovský: Za ranních červánků.

Kollár: Slávy dcera.

Nemcová: Pán učitel.

Beblavý: Tri dni zo života Štúrovho.

Botto: Smrť Jánošíkova.

Kalinčák: Reštaurácia.
Heyduk: Cymbál a husle.
Bozdech: Baron Görtz.

- v IV. roč. Čech: Ve stínu lípy.
Vrchlický: Legenda o sv. Prokopu.
Vajanský: Herodes.
Písecký: Světem za svobodu.
Hviezdoslav: Hájnikova žena.
Jirásek: Filosofská historie.
Machar: Vybrané verše.
Vánsová: Sirota Podhradských.
Rázus: Hoj, zem drahá.
Bezruč: Slezské písně.
Jesenský: Zo zajatia.
Timrava: Dedinské povesti.

6. Úkoly písomných prác.

A) Z jaz. vyučovacieho.

- v I. roč. 1. Jánošíkov poklad. (Povešť dľa osnovy) — dom.
2. Veľký vtačí trh. (Vypravovanie podľa básne) — škol.
3. Jak sa ukázalo, že je pravda na svete. (Vypravovanie čítanej pohádky) — dom.
4. Dedova misa. (Vypravovanie podľa Nerudovej básne) — škol.
5. Les v zime. (Líčenie dľa osnovy) — dom.
6. Mój priateľ. (Popis dľa osnovy) — škol.
7. Ako sa máme chovať (Pojednanie dľa osnovy) — dom.
8. Ondrášova príprava na sobáš. (Líčenie podľa Kukučina) — škol.
9. Naša dedina. (Charakteristika) — dom.
10. Mišovo dobrodružstvo. (Líčenie dľa čítanej knihy) — škol.
Fr. Kulhánek.

- v II. roč. 1. Od rána do večera. (Popis denného života dľa osnovy) — dom.
2. Mamka Pôstková. (Charakteristika dľa čítanej poviedky) — škol.

3. Naše mesto. (Popis dľa osnovy) — dom.
4. Práca je základom blahobytu. (Samostatný pokus o črtu) — škol.
5. Štedrovečerné zvyky a obyčaje. (Rozprava) — dom.
6. Turčín, Poničan. (Obsah Chalupkovej básne) — škol.
7. Prostriedky výchovné. (Pojednanie) — dom.
8. Pantáta Bezoušek chystá sa do Prahy. (Ličenie) — škol.
9. Život ľudský a rieka (Porovnanie) — dom.
10. Pútnikova cesta do labyrintu sveta (Ličenie) — škol.

Fr. Kulhánek.

- v III. roč.
1. Statočný zlodej. (Poviedka podľa Šmilovského) — škol.
  2. Návštevou u mŕtvych. (Ličenie) — dom.
  3. Slnko a pec — dve ohniská detského života. (Porovnanie) — škol.
  4. Mateřidouška. (Výklad epigramu Čelakovského) — dom.
  5. Pán učiteľ. (Povahopis podľa Nemcovej) — škol.
  6. Poddanstvo v našich zemiach. (Pojednanie) — dom.
  7. Sviatok práce. (Rozprava) — škol.
  8. Prázdniny dobou odpočinku? (Úvaha) — dom.

Ed. Skopal.

- v IV. roč.
1. Cieľ básní Sv. Čecha. (Pojednanie) — dom.
  2. Ostatný rok studijí. (Úvaha abiturientova) — škol.
  3. Cesta vlakom z Banskej Bystrice do Bratislavy. (Zemepisná rozprava) — dom.
  4. Život je oranie a smrť žatva. (Výklad prirovnáním) — škol.
  5. Význam a užitie hier v škole. (Rozprava) — dom.
  6. Nie je všetko zlato, čo sa blyští. (Výklad príslovia) — škol.
  7. Výroba cukru. (Rozprava) — dom.
  8. Maturitná: a) Svetom za svobodou. (Rozprava dejepisná).

b) Pôsobnosť učiteľova okrem školy.
(Pojednanie).

c) Národ sa učí od národa. (Výklad)
Fr. Kulhánek.

B) Z nemčiny:

- v I. roč. 1. Unser Schulzimmer. (Beschreibung)
2. Mitleid. (Erzählung)
3. In der Schule. (Nacherzählung)
4. Haňs lernt. (Erzählung)
5. Pes a mačka. (Übersetzung)
6. Der Kuckuck. (Nacherzählung)

Ed. Skopal.

- v II. roč. 1. Skautenleben. (Übersetzung)
2. Was erzählt uns das Bild „Von der Trunkenheit“,
(Beschreibung)
3. Die arme Feldmaus und die reiche Stadtmaus.
(Übersetzung)
4. Grammatische Umwandlung.
5. Heidenröslein. (Göthes Gedicht dramatisiert)
6. Grammatische Umwandlung.

Justus Hruška.

- v III. roč. 1. Myron und sein Diskoswerfer. (Übersetzung)
2. Dergute Kamerad. (Freie Schilderung des Gedichtes)
3. Grammatische Umwandlung.
4. Ein unerwartetes Wiedersehen. (Frei nacherzählt)
5. Aufgeklärtheit. (Wiedergabe)
6. Was einem Menschen passieren kann. (Übersetzung)

Justus Hruška.

- v IV. roč. 1. Verschiedenes. (Übersetzung)
2. Jos. Kajetan Tyl. (Frei nacherzählt)
3. Zwei Erzählungen. (Gram. Umwandlung)
4. Sprüche und Sätze. (Gram. geänderte Wiedergabe)
5. Múdra sliepka. (Übersetzung)
6. Mancherlei Aberglaube. (Erzählung)

Ed. Skopal.

7. Soznam žiactva v šk. r. 1927/28.

Hviezdičkou*) označení žiaci sú s vyznamenanim. Zátvorka za rodiskom označuje bydlisko rodičov, keď je odchylné od rodiska. Mená tých, ktorí v roku vystali, sú vyláčené kurzívou.

I. ročník:

1.*) Beláková Magda z Hor, Lehoty, 2. Bornemisová Alžbeta zo Seliac (B. Bystrica), 3. Černoková Jolana z Detvy (Selany), 4. Datková Valeria z Medzibrodu, 5. Gálus Ján z Hájnik, 6. Horváthová Priska z Hor. Pršian (Radvaň), 7. Kalický Štefan z Valaskej, 8.*) Kaliská Anna z Kališťa (Slov. Lupča), 9.*) Kasalická Julia zo Lvova (Zvolen), 10.*) Klementisová Ľudmila z Ľubietovej, 11. *Kmeťová Maria z Ban. Bystrice*, 12. Kováč Štefan z Krupiny, 13. Krausová Gabriela z Banskej Bystrice, 14. Kroupa Ján z Dobrošova Č. (Ban. Bystrica), 15. Longauer Gustav z Donovál, 16. Midriak Ján zo Zvolena, 17. Mihala Štefan z Budapešte Maď. (Predajná), 18. Mojžiš Pavel zo Sielnice, 19. Perichta Anton z Hronca (Predajná), 20. Ringler Konstantín zo Zámostia (Predajná), 21. Slávik Ján z Ban. Bystrice, 22. Strečok Koloman z Moštenice, 23. Šutka Ján z Lučatina, 24. Tolnay Julius z Polhory, 25. Farkaš Vojtech z Gödölö Maď. (Hor. Mičiná), 26. *Ciger Anton z Krupiny*.

II. ročník:

1. Búrka Ján zo Zvolena, 2. Danková Vilma z Mor. Lieskového (Slov. Lupča), 3. *Donovalová Katerina z Podbrezovej*, 4. Gruber Antonín zo Zámostia, 5. Hrdinová Vilma z Častej, 6. Kasa Konstantín z Lučatina, 7. Klibáň Ján zo Senice (Selce), 8. Klinčoková Anna z Garry Am. (Radvaň), 9. Kozmačuk Julius zo Zvolena, 10. Liška Ondrej z Blatnice, 11.*) Mikloš Martin z Nemeckej, 12. Mistrik Vincenc z Donovál (Motyčky), 13. Očenáš Ondrej zo Seliac, 14. Pášková Maria z Lopeja (Podbrezová), 15. Pöbišová Irena z Bacúcha (Zámostie), 16. Sedliak Imrich z Donovál (Podbrezová), 17. Schusterová Elena z Vel. Medera, 18. Slivková Marta z Hájnik (Radvaň), 19. Snopko Ladislav z Predajnej, 20. Stadtrucker Peter zo Zvolena, 21. Strečok Jozef z Priechoda (Slov. Lupča), 22.*) Vanco Ján z Ľubietovej, 23.*) Vízner Emil z Ľubietovej, 24. Zibrinová Etela zo Zvolena.

III. ročník :

1. Bayer Artur z Čičmán, 2. Čunderliková Aurelia z Lopeja, 3. Čunderliková Maria z Pustého Poľa (Zvolen), 4. Gajdoš Jozef zo Zámestia, 5. Gruy Rudolf z Radvane, 6. Gubáš Ján z Vyhní (Zvolen), 7. Hannsmannová Elsa z Viglaša, 8. Havranová Marta zo Seliec (Sliac), 9. Herian Karel z Ban. Bystrice, 10. Hrdina Ladislav z Častej, 11. Husárek Ladislav z Füleša Rak. (Dolná Krupá), 12.*) Kostková Anna z Dol. Jelenca (St. Hory), 13. Kůřil Štefan z Kyjova Mor. (Čeložnice M.), 14. Markovičová Marta z Radvane, 15. Michalik Jozef z Chynorán, 16. Pikula Mikuláš z Nemeckej, 17.*) Pisko Vladimír z Bělej n/Radb. Č. (Prievidza), 18.*) Poloncová Želmíra z Odesy Rus. (Příbylina), 19. Puskajlerová Gizela zo Zvolena, 20. Salama Rudolf z Púchova, 21. Scheidelová Johana z Veľ. Poľa, 22. Slameňová Maria z Hor. Lehoty, 23. Styk Pavel z Kyncelovej, 24. Toufar Jaroslav z Machova Č. (B. Bystrica), 25. Vajcik Vilém zo Španej Doliny (Sv. Jakub).

IV. ročník :

1. Andrejkovič Tibor z Rabšíc (Lokca), 2. Bačkor Frant. z Donovanál, 3. Bágel Vladimír z Blatnice, 4. Bárlová Helena z Podkoníc, 5.*) Bérés Julius z Ban. Bystrice, 6. Bezák Gustav z Chynorán, 7. Boršáni Ján z Bratislavy (Peret), 8. Eutorac Rudolf z Lechavy Č. (Val. Klobouky M), 9. Číž Ján zo Slov. Ľupče, 10.*) Hoke Jozef z Okrouhlíku Č., 11. Holáci Viktor zo Slov. Ľupče, 12. Hölc Gustav z Piesku (Slov. Ľupča), 13.*) Hudec Frant. zo Sloupu na Mor., 14. Chmelko Andrej z Hliníku, 15.*) Jetelina Jozef z Lovčíc M., 16. Kalinová Irena zo Sv. Jakuba (B. Bystrica), 17.*) Konečný Jindřich z Lovčíc M., 18. Kouřil Frant. z Ivane M. (Predajná), 19. Křištecký Vojtech z Diósgyőru Mad. (Lopej), 20.*) Kubisová Emilia z Radvane, 21. Marcalíková Elena zo Sarajeva SHS (Zvolen), 22. Maštalic Arnold z Harmanca (Slov. Ľupča), 23. Miartuš Imrich z Donovanál (Španá Dolina), 24.*) Moravcová Anežka z Leškovic Č., 25. Murgáš Ján z Tajova, 26.*) Navrátil Frant. zo Svatouchu Č., 27. Nechvátal Frant. zo Štěpánovic M., 28. Pejko Jozef z Nemeckej, 29. Piljar Koloman z Lopeja, 30. Pivarčiová Alžběta zo Slov. Ľupče, 31. Reichl Ján z Hor. Štubne (Štiav-

nička), 32. Rozprýmová Anna z Brna M. (Ban. Bystrica), 33. Snopko Štefan z Predajnej, 34. Strapec Pavel z Krassö Rum. (Zvolen), 35. Šimšik Ludevít z Dol. Lehoty (Ban. Bystrica), 36.*) Thronová Valeria z Dol. Rykynčíc (Veľ. Šurovce), 37. Ursiny Pavel z Badina, 38. Vojáček Frant. zo Švábeníc M., 39. Zeman Ján z New Yorku (Myjava), 40. Fígušová Oľga z Ban. Bystrice.

Cvičná škola.

(Bydliskom všetkých detí je B. Bystrica.)

1. trieda :

1. Dostálová Ludmila z Prostejova M., 2. Gründl Miroslav z Týnište n/Orl. Č. 3. Hamák Luboš z B. Bystrice, 4. Káalová Nataša z Ban. Bystrice, 5. Ourodová Vlasta z Ban. Bystrice, 6. Pekný Libor z Ban. Bystrice, 7. Pítner Zdenek z B. Bystrice, 8. Příbrský Frant. z Krupiny, 9. Roubalová Tatáňa z Ban. Bystrice, 10. Řezáč Milan z Ban. Bystrice, 11. Srbová Vendelína z Pohořic Č., 12. Svoboda Oldřich z Kroměříža, 14. Tržilová Ludmila z Krupiny, 14. Úlehlová Ludmila z Turč. Sv. Martina, 15. Ziková Žofia z Ban. Bystrice, 16. Beršík Vladimír z Čes. Třebovej Č., 17. Dostálová Miloslava z Prostejova M., 18. Dvořák Jaroslav z Olomouca M., 19. Fábry Ján z Ban. Bystrice, 20. Fábry Miloslav z Ban. Bystrice, 21. Macillis Jaroslav z Viedne Rak., 22. Lang Juraj z Ban. Bystrice, 23. Slezák Miroslav zo Slatiňan Č., 24. Styková Želmíra z Majera, 25. Schindler Jaromír z Plzne Č., 26. Uhlíř Zdenek z Jihlavy M., 27. Výborný Ludek z Ban. Bystrice, 28. Valentová Viera z Rožmitálu Č.

2. trieda :

1. Holý Prokop z Karlína Č., 2. Janský Miroslav z Dolán Č. 3. Kirsteuerová Elena z Ban. Bystrice, 4. Kovář Frant. z Hlinska Č., 5. Miklešová Elena z Ban. Bystrice, 6. Sedláková Drahomíra z Boskovic M., 7. Tippelt Vladimír z Hradca Král. Č., 8. Úlehlová Hana z Turč. Sv. Martina, 9. Dobrovorný Jaroslav z Trávnika SHS., 10. Kaliská Aurelia z Kališta, 11. Kroupová Marta z Dmejstíc Č. 12. Kumštýřová Vlasta z Brtnice Č., 13. Mazurová Marketa z Ban. Bystrice, 14. Obert Štefan z Buda-

pešte Maď., 15. Očenášek Juraj z Rožmitálu Č. 16. Petříček
Božidar z Bielowaru SHS., 17. Petříček Jaroslav z Bielowaru
SHS., 18. Pěkná Viera z Ban. Bystrice, 19. Rusnáková Maria
z Ban. Bystrice, 20. Speváková Amália z Budapešte Maď.,
21. Sujová Julia z Ban. Bystrice, 22. Šebová Elena z Ban.
Bystrice, 23. Šírová Miloslava z Ban. Bystrice, 24. Výborná
Libuša z Čáslave Č.

Soznam kníh pre šk. rok 1928/29.

- Švadlenka-Klíma: Obecná pedagogika. II. a IV. roč.
Švadlenka-Kurfürstová-Kubányová: Obecná didaktika. — III. a IV.
Kadner: Stručné dejiny pedagogiky. — IV.
Kubálek: Vyučování ve třídě elementární. — III.
Buzek: Úvod do právní organizace školství. — IV.
- Písecký: Čítanka pre ústavy učiteľské. — I.
Čítanka pro úst. učitel. díl. II/1 a II/2 — II.
Čítanka pro ústavy učitel., díl III. — III.
Čítanka pro ústavy učitel., díl IV. — IV.
Holub: Stručná poetika a stilistika I. a IV.
Holub: Rukověť dějin lit. čes., část 1. — II.
" " " " " " 2. — III.
" " " " " " 3. — IV.
- Ertl: Stručná mluvnice čs., 2. vyd. — I. až IV.
- Nikolau-Ondruš: Zeměpis pre niž. tr. škôl stred. — I.
Nikolau Ondruš: Zeměpis pre vyš. tr. škôl stred. — II.
Nikolau Ondruš: Čs. vlastiveda pre najvyš. tr. — III.
Zachystal: Zeměpis pro ústavy učitelské, díl 4. — IV.
Brunclík-Machát: Zeměpisný atlas. I. až IV.
- Till-Novák: Dějepis pre ústavy učitelské, díl 1. — I.
" " " " " " " díl 2. — II.
" " " " " " " díl 3. — III.
" " " " " " " díl 4. — IV.
- Pekař: Dějiny RČS — IV.
- Posejpal-Hapala: Aritmetika pre ústavy učitel. — I. až IV.
Havelka-Hapala: Geometria pre ústavy učitel. díl 1. — I. a II.
" " " " " " " díl 2. — III. a IV.
Valouch: Logaritmické tabulky. — II. až IV.

- Daněk: Zoologie pro ústavy učit. — I. až IV. .
- Dlouhý: Tělo a zdravěda pro úst. uč. — II.
- Rosický-Trapl: Botanika pre vyš. tr. str. šk. — II. a IV.
- Polívka-Broul: Klíč k určování rastlín. — II. a IV.
- John-Kopa-Stolička: Mineralogie pro ústavy učit. — III.
- Prchlík-Houdek: Mineralogia pre VII. tr. str. šk. — IV.
- „ „ : Geologia pre VIII. tr. str. šk. — IV.
- Novák-Mašek: Fysika pro ústavy učitel., díl 1. — I.
- Novák-Jeništa: Fysika pro ústavy učit., díl 2. — II.
- „ „ „ „ „ „ , díl 3. — III.
- „ „ „ „ „ „ , díl 4. — IV.
- Hula: Vyučovanie spevu podľa nových osnôv. — I. až IV.
- Hula: Naše spievanky, 1. — I.
- „ „ „ „ „ „ , 2. — II.
- „ „ „ „ „ „ , 3. — III. a IV.
- Malát: Houslová škola — I. až IV. (10 soš.)
- Ševčík: Houslová škola pro začátečníky op. 6. — I. až III. (7 soš.)
- Voldán: 50 piesní slov. pre 2 hus. — II. až IV.
- Bayer-Máslo: Škola klavírní — I. a II.
- Trumpus: Teoreticko-praktická škola na varhany. III. a IV.
- Daněk: Nauka o polním hospodářství pro úst. učit. — III.
- Heller: Metodika telesnej výchovy. — III. a IV.
- Klenka: Hry 1. a 2. díl — III. a IV.
- Tykač: Telocvičné hry. — III. a IV.
- Hulík: Němčina pro 1. tř. stř. šk. — I.
- „ „ „ „ 2. „ „ „ — II.
- „ „ „ „ 3. „ „ „ — III.
- „ „ „ „ 4. „ „ „ — IV.
- Ústavní listina RČS. — III. a IV.
- Kratochvíl: Přehľady z pedagogiky. — IV.
- Domin: Metodika počtů. — IV.
- Bartušek: Metodika přírodopisného vyučování. — IV.

Oznam pre šk. rok 1928/29.

V sobotu dňa 1. septembra vykonajú sa *opravné* zkušky triedné, po prípade i prijímacie zkušky do vyšších ročníkov.

V pondelok 3. sept. prevedený bude od 8. do 10. hod. *zápis* do ročníkov i do cvičnej školy.

V útorok 4. sept. vyložené budú pravidlá škol. poriadku, vybavia sa formácie a oznámi sa rozvrh hodín na stredu.

V stredu 5. sept. započne sa pravidelné vyučovanie.

Opravné a ústné zkušky učiteľ. dospelosti (obdobie jasenné za šk. r. 1927/28) budú referátom mšano. po prázdninách určené a kandidátom zavčasu oznámené.

Z-502